

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22: sz
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, szeptember 5.

Mai számunk főbb közleményei:

- Mi lesz ősszel?
- A nemzetközi orvoskongresszus berekesztése.
- A fölforgatott Budapest.
- Titokzatos öngyilkosság egy aradi szállodában.
- A muzeum tolvaja — öngyilkos.
- Meg akarta ölni a kis fiát.
- Hirtelen elhunyt kereskedő.
- Cook dr. Kopenhágában.
- Eltűnt aradmegyei plébános.

Egy falusi parókiáról.

Arad, szeptember 4.

Künn a falun, ahol mi nyakig szoktunk lubickolni a vendégszeretben, a derüs és jól táplált vidéken szintén tragédiákat csinál a kendőzött nyomoruság. Amíg a városi ember az ilyen egynapos potya-jólétben kéjeleg, sohase gondol arra, hogy ennek számlája is van. A falun, vagy a mezővárosban minden a kertben nő, a pincében terem, vagy pedig a majorságban buvik ki a földből. Amit a városi ember a piacon, a csemegés boltban nehéz sóhajok között vásárol, azt a falun duplán adja a bőkezű természet; egyszer a maga, egyszer meg a vendégei részére. Itt a városban egy hónapnak gondosan kiszögezett költségvetését rugja föl egy vendéglátás; amott ellenben kész gyönyörűsége a vendéglátónak, a vendégnek is, amely nem kerül semmibe. Olyan naiv hittel hiszi ezt a városi, mint ahogy a gyerekek természetesen találja, hogy a vajaskifli minden délután az asztalon

legyen, — mégha nem is vennék a péktől.

S a vendégszerető falu szives mosolya mögött is gondok rejtőznek, talán még sulyosabbak, mint a mieink. Mi csak meg lehetünk a magunk szégyenséggel s egy kevés kényelmetlenség árán megszabadulhatunk a társadalmi kötelességek alól. Csak először ütköznek meg a hideg vacsorán, amelyen rajtacsipnek, a zsuron, amelyet nem tartunk meg; azután kikit a maga gondja, vagy az érdekesebb események visznek másfelé. A falun azonban a helyi intelligencia nem buvhatik el a követelések elől, a melyeket a közvélemény nekik szegez. Pártélet, egyesületi tevékenység, a közbizalom más megnyilatkozása állandóan megkívánja a költsékezt, kiuzsorázza a névnapjait és születésnapjait és cselekvésre szólítja, a mikor társadalmi események, jótékony ünnepek, vagy magas vendégek látogatásának színhelye lesz a helyiség. Es mindez a sok névnap, születésnap, disznótor, magas látogatás és a különbözők tiszteletére adott vacsorák, a társadalmi állás kedvéért berendezett otthon és egyebek megemésztik a falusi jövedelmeket. Minden a kertben terem, meg a pincében, kivéve egyet: a pénzt. Azt váltóval kell a kemény földü bankokból kiásni, — vagy még másképp kaparni ki, csak hogy a tekintély-adásnak hija ne legyen.

S ez a mosolylyal takart küzködés, az ölelő vendégszeretet mögött

lappangó zavar elszakította helyéről, eddigi élet-otthonából a pécskai öreg plébánost. Hevenyészett vizsgálattal is megállapították, hogy bünnel nem szennyezte be papi talárját s inkább a rettegés üzte el, hogy zavarai közepette vétkezni talál a becsületesség ellen. Anyagi gondok, amelyek szinte észrevétlenül nőttek, fonódtak egyre jobban köréje, bucsura készítették, idegenbe küldték, nehogy odahaza érje az összeomlás s az ennek nyomában járó szánalom és megszólás. Mert a derék falu, amely a kultur-tulajdonosságok közül a tapintatot és a gyöngédséget utoljára veszi meg a városból, azt szólja meg legjobban, a kinél legtöbbet vacsorázott, vagy a kinél legtöbb konyakot ivott. Ok előre tudták, előre mondták, — úgy kell neki, mért élt erején túl...

S az elbujdosott plébános esete nem egyszerű hír, hanem jelenség: folyamata a falu lezüllesztésének. Szinte versengés folyik a szerepelni kívánó költsékezésben; ha valaki kitör, az félreállhat. A falun, ahol az élet olcsó, ahol az emberek a maguk házában laknak és ingyen tejet fejnek: a helyi intelligencia drágábban él, mint a vele egy sorban levő, egy anyagi helyzeten táncoló városi. Hiszen, a mikor bejön hozzánk, mérhetetlen csodálkozással kérdi: hát három szobás lakásban is elfér az ember?

A legszomorubb mindezekben a városi ember csalódása: A mulató, szép falun is vannak hétköznapok, a mikor nem kedves ismerősöket kap a

A kirakatrendező.

Irta: Kanizsai Ferenc.

A jól szervezett, elsőrangú erőkből álló színtársulat, mint minden évben, az idén is bevonult október kilencedikén a nagy alföldi városba, hogy nyolchónapos szezonon keresztül apostoli hivatással terjessze a kulturát, ápolja a magyar irodalmat és művészetet, azaz, hogy bemutassa az összes külföldi operettjodonságokat, továbbá pedig, vasárnap esténként, egy-egy ócska népszínművet adjon. (A népszínműhöz ugyanis a színügyi bizottság csökönnyösen ragaszkodik.) És mint minden évben, október kilencedikén, most is kijelentette Angyal és Társa, illetve — minthogy a társa már meghalt — Angyal Mór fűszer- és csemegenyereskedő:

— Színésznek pedig egy garas hitelt sem adok.

Nagyobb nyomatek kedvéért egyet köhintett és hozzatette még:

— Nem én. Inkább kiszórom a portékámat az utcára.

A segédek és az inasok elismerő helyesléssel vették tudomásul Angyal ur ilyen rendelkezését, de azért este az egész személyzet, beleértve Angyal urat és becses családját is, jelenvolt és tapsolt a megnyitó-előadáson. Ki páholyból, ki a földszinti szé-

kekből, ki az állóhelyről, ki meg a kakasülőről nézte végig a Vig özvegy előadását, de ott volt — mondom — Angyal urtól kezdve egészen Jánosig, a boltiszolgáig, és Majszki Pétertől, a kirakatrendező első segédjétől kezdve Jóskaig, a legkisebb tanoncig, Angyal és Társa kereskedésének teljes személyzete. Különösen az új másodkoloratur énekesnő tetszett, Valencienne szerepében.

Csitáry Olgát az igazgató csak most szerződtette; soha eddig színpadon nem volt és mégis tudta az egész város, az egész közönség, hogy Csitáry Olga nem holmi jött ment, hanem vérbeli urileány, dzsentrileány; az apja főszolgabíró volt valahol Felsőmagyarországon, de megütötte a guta és árván, vagyontalanul hagyta sok gyermekes családját. Csitáry Olga így tehát, még mielőtt a híres grizett-kuplét elénekelte volna, megnyerte a közönség rokonszenvét. A grizette-kuplé után pediglen győzött, anyira, hogy a primadonna napokig nem fogadta a köszönését.

Azok közt, akik valósággal kierőszakolták a vastapsot, a legderekkabb működést az Angyal és Társa cég vitte véghez. Majszki Péter a diákokat biztatta. Bár hiszen nem kellett azokat biztatni.

Másnap délelőtt, úgy féltizenegy óra tájon, egy elegáns, nyulánk hölgy lépett be az üzletbe.

— Angyal urat keresem.
— Alászolgája, kisztihand én vagyok! — mondotta Angyal ur és boldogan, szolgálatkészen dörzsölte a kezét.

— Csitáry Olga vagyok, — folytatta a fiatal hölgy — és szeretnék megegyezni önnel, uram. Én itt a közelben vettem ki szobát és így nagy kényelmemre esnék, ha csemegéarukban való szükségleteimet az ön üzletében szerezhethetném be.

— Oh, parancsoljon, művésznő.
— Ugy gondolom, hogy könyvecskére vásárolnék és minden hónap elsején egyenliteném ki a számlát.

— Szolgálatára, művésznő... Pompás újodonságaim vannak most is. Parancsol mazsolát? Majszki ur, — kiáltott első segédjére, — állítson ki önagságának egy könyvecskét... Csitáry Olga névre! — jegyezte meg a színésznő.

— Oh kérem, — válaszolt boldogan a segéd, — ki ne ismerné a nagyságos művésznő nevét... Nagyszerű sajtók érkeztek... Küldhetünk a lakására Selters-vizet? A tisztelt művésznők azt nagyon kedvelik, mert tisztítja a hangot.

Angyal ur bókolni igyekezett.

— Voltam ám a színházban! Én kérem jártam már Bécsben is, az ottani operában is, de még ilyen hangot... Hol reggelizik nagysád?

házigazda vendégül, hanem a végrehajtót. Sőt, ha az áldozatok szaporodnak, a vendéglátó vasárnapok fognak ritkulni. Elkövetkezik az idő, hogy a városi ember, ha a vidékre megy, a hotelbe fog szállani, vendéglőben étkezni. S talán a helyi intelligencia, a vidék társadalomfentartója is lassanként eljut a beismerésig, a kényszerű vallomásig, hogy ő ép olyan szegény és nyomorult, mint mi, a szürke városiak. Idők multával pedig kivész a tetszetős fogalmak közül az ugynevezett magyaros vendégszeretet, amelyet talán csak azért neveztek magyarosnak, hogy a nemzeti hiúság mentesse a könnyelműségnek, a költekező, okatlan fényezésnek egy, Európában mindjobban kivesző formáját.

Mi lesz ősszel?

— Politikai beharangozó. —

Fővárosi tudósítónktól.

A miniszterek hosszú nyári szabadsága, amelyet jórészt a válságos helyzet mozdulatlansága nyújtott olyan hosszúra, idestova véget ér és néhány nap múlva benne leszünk a politika kellős közepében. Egyelőre három esemény bizonyos: *Kossuth* Ferenc aradi beszéde, *Wekerle* Sándor kihaligatása és *Lukács* László újabb meghívása. A szabadelvű ex-miniszter közvetlen környezetéből rendkívül érdekes információkat kaptunk, amelyeket minden színezés és kommentár nélkül az alábbiakban közölhetünk:

Lukács László Gasteinben, ahol hónapokig üdült, sűrűn érintkezett politikussal. Nem igaz, hogy *Kristóffy* beavatta volna terveibe. Még kevésbé igaz, hogy *Kristóffy* közvetítésével igyekezett volna a trónörökös közelébe jutni. Erre *Lukács*nak nincs semmi szüksége. Ő a király bizalmi embere és a trónörökössel nincs is

érintkezése. Az sem igaz, hogy bécsi nagykereskedők és bankárok pénzt gyűjtöttek magyar választási célokra. *Lukács* Gasteinben beható eszmecserét folytatott az annak idején ott időző *Thaly* Kálmánnal, báró *Bánffy* Dezsővel és *Fejérváry* Gézával. Természetesen egyikkel sem azért, mintha a maga politikai akciójának részesévé akarta volna tenni. *Lukács* a nyáron még azt se tudhatta, hogy másodszor sor kerül-e rá. De most már úgy látszik, *eldőlt a kérdés*. Az önálló jegybank hiveinek szegedi és félegyházi megnyilatkozása után, továbbá a függetlenségi pártnak a néppárt iránt való engesztelhetlen gyűlölete miatt emberileg *ki van zárva* az újabb meggyezés lehetősége.

Bécsben igenis remélték, hogy talán a nyáron sikerülni fog megteremteni egy új kormányzasi alapot. Nagy figyelemmel kísérték a magyarországi eseményeket. De egyfelől a koalíció további föntartása, másrészt a fúzió nyélbeütése olyan nehézségekbe ütközött, amelyeket a hátralévő pár nap alatt képtelenség elhárítani. Bécsben csodálkoznak azon, hogy a magyar pártvezérek harmadfél hónapon keresztül *semmit sem tettek* egy olyan kibontakozás érdekében, amelynek alapján legalább az alkudozásokat megkezdhetnék volna. Így jutottak el aztán — az első gondolathoz, *Lukács* László újabb megbízatásához.

Szeptember 17-én meglesz az audiencia. *Lukács* a királyhoz megy és átveszi a kabinetalakításra vonatkozó föltételeket. Ezek nagyjában a *régiek*. A miniszterelnöki, pénzügyi és belügyi tárcákat a király bizalmi emberei, valószínűleg *Lukács* és *Khuen-Héderváry* kapják, honvédelmi és a latere minisztert a király maga jelöl ki, a *többi tárca a függetlenségi pártnak van föntartva*. Program, rövid bankprovisorium és általános választójog, azután a parlament feloszlatása és appellálás a nemzetre, amelynek nevé-

ben immár harmadfél millió választópolgár beszél.

A kormányalakítás nehézségeit természetesen jól ismeri a király s még jobban a homo regius. De ha a függetlenségi párt nem fogadja el a tervet és ugyanakkor nem születik meg valami egyszékes koalíciós vagy fúziós kibontakozás — akkor *Lukács-Lászlót haladék nélkül kinevezik miniszterelnöknek* és *Lukács* megalakítja az ugynevezett *harci kabinetet*. Nagyon valószínűnek tartom, hogy ebben a kormányban olyan politikusok is helyet foglalnak majd, akik ma *parlamentáriusok* vannak. Neveket nem mondok, de annyit elárulhatok, hogy *nagy meglepetések* lesznek. Arról azonban már most garanciát nyújthatok, hogy a *Fejérváry* kormány tagjai közül senkisésem kap szerepet ebben az alakulásban.

Lukács és kormánya természetesen bemutatkozik a parlamentben. Ha bizalmatlanul fogadják, nyomban feloszlatja a Házat és kitüzi az új választásokat. A jelszó: általános, titkos, egyenlő választói jog és erős szociálpolitika. Ha nem kap többséget, megismétli a választást mindaddig, amíg vagy többség lesz, vagy — egyezkedni óhajt a függetlenségi párt. En az utóbbit tartom valószínűnek. Nemzeti ellentállástól Bécsben egyáltalán nem félnek, mert az önálló bank kérdésében nem lehet harcra tüzelni a magyarságot. Pénzügyi kérdés ez, amihez a nagy tömegek nem értenek.

A kibontakozás tervei. Fővárosi tudósítónk jelenti: Egyik budapesti esti lap mai számában arról ad hírt, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök egy új kibontakozási módra nézve megegyezésre jutott *Aerenthal* gróf külügyminiszterrel. A terv az önálló bank helyett egyéb kedvezményeket hozna olyan formában, amelytől Ausztriában sem idegenkednének. Az esti lap híre szerint *Wekerle* e tervét a napokban fogja megismertetni a banksoport vezetőivel. Ezzel szemben a bécsi „*Neue Freie Presse*“

— Otthon főzöm a kávét, gyorsforralón.

— Helyes! Ez takarékosabb módszer. Mint kávéháza járn. Nagyszerű kávém van. Majszki ur, csomagoljon be kávét is. Csak a legfinomabbat... A lakását, kérem, a lakása címét, hogy hová legyen szabad küldenem?

— A Zsófia-házban lakom, második emelet, negyedik ajtó.

— Eppen arra van dolgom, — kedveskedt az első segéd — és magam leszek bátor elvinni a csomagot — a könyvecskével együtt. Bizza reám nagyságos művész, a legfinomabb cikkeket fogom bepakolni.

Csitáry Olga megkönnyebbülten távozott az üzletből. Ime, sokkal simábban ment a dolog, mint gondolta. Hej, ha ilyen előzékeny szabónőre tehetne szert! Mihelyt pedig a szép hölgy ellibeggett a boltból, kábitó parfüm-illatot hagyva maga után. *Angyal* ur úgy érezte, hogy boldogságot művelt. Szorongó szívvel nézte, hogy *Majszki*, az első segéd és kirakatrendező különféle drága halakat és két üveg finom vörösborot is bevett a csomagba; de nem szólt semmit; mert ha már benne van a vízben, hát benne van. Ám azért mégis nyilatkozott a csodálkozó személyzet előtt:

— Ez az eset, tudnillik kivétel. Ez nem áfféle színész. Ez uri családból való. Ez bizonyára pontosan megfizet. Egyebekben pedig színésznek, vagy színésznőnek senki se merészeljen két krajcár ára hitelt adni, mert különben levonom a fizetéséből! Értették? Nohát.

Angyal ur boszankodva vonult vissza üveg-

falal főnöki ketrecébe és kifizetetlen számlák közt turkálva, feddő beszédet intézett önmagához, de csak gondolatban:

— Te szamar! Hát kereskedő vagy te? Szégyeld magad! Ejnye-ejnye Jó, de ha elsején nem fizet, pöröld be... Ez nem járja.

De azzal *Angyal* ur nem bírt az üvegketrecben maradni, hanem kísért a boltba, ahol a már eloszló, elmuló parfümillatot szimatolta.

Csitáry Olga csak nyolcvan forint fizetést kapott havonta, ebből is lement néhány forint a nyugdíjra, meg büntetésre, amit azért kapott, hogy néha elküldte őt, vagy tíz perccel a próbák kezdetéről. Alig hatvanöt, legföljebb hatvanöt forintig jutott tehát, ami, igazán mondom, nem túlságosan sok. Kivált, ha a szabónőnek, mosónőnek, a színházi öltöztetőnőnek, a ruhaborozónak, a szereposztónak, a fésülőnőnek is kell belőle juttatni, nem említve a legszükségesebb kiadásokat, aminőket például a hónaposszoba bére, meg a vendéglőből hozatott ebéd okoz. Csak ebédet hozatott a vendéglőlől. Vacsora-bérletre már igazán nem futotta a gázsiból és így az *Angyal*nál nyitott hitel igen alkalmasnak bizonyult a vacsora-kérdés megoldására.

Olga, őszintén megmondandó, röstellte volna derűre-borura hozatni a szalámit, szardíniát, vaját, sonkát meg efféléket. De erre a bátorságra nem volt szüksége. *Majszki* ur, a kirakatrendező-segéd, hozta magától is. Minden második,

legföljebb harmadik napon megjelent a fiú. Kopott, fekete császárkabát, lakcipő és cilinder volt rajta s rendszeresen állított be — bocsáson meg, hogy alkalmatlankodom, de... igen... úgy véltem, hogy szüksége lehet ezekre a holmikra. Eppen most érkeztek...

— Jól van barátom, tegye oda az asztalra.

— És a narancsokat, meg a befőttes-üvegeket hova tegyem?

— Ejh, bánom is én... hát a szekrény tetejére.

Majszki ur hozzáfogott a rakogatáshoz. Ezt nagy körülményességgel tette, minden egyes darabot külön helyezvén el. Legalább félórát tartott, amíg a raktározással elkészült. Közben nagyokat sóhajtott, félszemmel *Olga* ráné: ijedten kapta el róla pillantását és fülig elpirult. Néha, hogy jogcime legyen felszólalni, elment a színházba és másnap újabb csomaggal állítva be *Olga* szobáskájába, percekig tartó önbátorítás után ilyeneket mondott:

— Nagyságos művész! Voltam tegnap a színházban. Gyönyörűen játszott.

— Hozott-e majszlát?

— Jaj, elfelejtettem; de rögtön hozok.

— Jó lesz az holnap is.

— Nem. Még ma elhozom. Mily nagy művészettel énekelte azt a valcert! Oh Istenem! Hát még hogyan táncolta!

Olga meglehetősen unta a segéd örökös fecsegéseit. Jött az elseje. *Olga* nem tudott fi-

mai száma azt jelenti, hogy a kibontakozást Kossuth Ferencnek régebbi memoranduma alapján fogják megkísérlni. E szerint Andrássy gróf szívesen visszavonul, ha garantálják az ő választóreformjának elfogadását és azután Návay Lajos lenne az utódja.

Egyes lapok híradásaival szemben a félhivatalos Bud. Tud. jelenti, hogy Wekerle legközelebbi kihallgatásának ideje még nincs megállapítva, de a kihallgatás csak a királynak szeptember 11-én való Bécsbe érkezése után történhetik.

Cook dr. Kopenhágában.

A felfedező ünneplése.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 4.

Cook Frigyes dr., az egyszerre világhírűvé vált sarkutazó, ma délelőtt megérkezett a dán fővárosba. Fogadása valósággal fejedelmi volt; ünneplésben részesítették az uralkodói család, a főváros és a tudományos társaságok. A király maga külön kihallgatáson a legnagyobb dán kitüntetését adományozta neki.

Az újságírók és tudósok kérdéseire Cook dr. a magával hozott feljegyzésekkel és mérésekkel bizonyította be, hogy csakugyan sikerült elérnie az északi sarkot. A felfedezés híre különben most már európaszerte elismerésre talál.

Cook dr. Európába való megérkezéséről és érdekes nyilatkozatairól itt következnek távirati értesüléseink:

Intervju a hajón.

Kopenhágából jelentik: A Hans Egede gőzös, fedélzetén Cook dr.-ral, tegnap délután két órakor elhaladt Skagen mellett és ma reggel várják Kopenhágába. Azt a tervet, hogy gőzösen elébe mennek Cooknak és a tengeren részesítik az első fogadásban, elajtották. A hivatalos fogadást és üdvözlést reggel kilenc órára tűzték ki. A fogadás előkészületeit lázasan folytatják. Előkelő polgárok, élükön a kereskedelmi miniszterrel meghívókat küldenek

szét egy nagyszabású diszebédre, melyet holnap, a kopenhágai városházán az illusztris sarkutató tiszteletére adnak.

Kopenhágából táviratozzák: Amikor a hajó Dánia legészakibb csucsa mellett elhaladt, több dán újság munkatársa felszállt a hajóra, hogy megintervjuolja a felfedezőt. Cook dr. kijelentette az újságíróknak, hogy megállapodása van a „Newyork Herald”-dal, ezért más lapok munkatársai előtt csak tartózkodóan nyilatkozhat. Annak igazolásul, hogy elérte az északi sarkot, bemutatta naplóját, melybe be vannak jegyezve napról-napra tett asztronómiai megfigyelései. Felfedezéséről még ezeket mondta:

— A magam részéről különben nem az északi sark elérését tartom a legfontosabbnak, hanem azt, hogy 30 négyszögmérföldnyi új területet fedeztem fel. Meg vagyok győződve, hogy megfigyeléseim minden tudományos bíróság előtt helytállanak.

— Az északi sarkon — folytatta Cook — nincs szárazföld. A jégkéreg szilárd és alatta tenger van, melynek mélységét nem mérhettem meg. A hőmérséklet — 38° Celsius. Utazásomban számos vadban bővelkedő szigetet találtam, amely körülménynek nagy jelentőséget tulajdonítok. Utamban csak a régi eszközöket: kutyákat, szánt és benszülötteket használtam. Különösen hasznomra voltak az eszkimók közreműködése. A sarkot a múlt év április 21-én reggel 7 órakor értem el, de ezt csak délben 12 órakor tudtam megállapítani.

Megérkezés Kopenhágába.

Kopenhágai távirat jelenti: Cook dr. ma délelőtt fél 10 órakor a Hans Egede hajón ideérkezett. A kikötő ama részében fogadták, ahol a fejedelmek érkeznek. Mikor a hajó elhaladt az erődök mellett, ágyulövessel üdvözölték. Mikor partra szállt, egy hölgy virágbokrotát adott át neki, ezután pedig Keresztély trónörökös egy amerikai követ és a földrajzi társaság kiküldöttje üdvözölte. A kikötőből udvari fogaton Cook a trónörökösrel együtt a királyi palotába

ment, ahol a király külön kihallgatáson fogadta. Háromnegyed óras beszélgetés után a felség a legnagyobb dán kitüntetését, a Danoborg-rend nagykeresztjét adományozta neki. Déli 12 órakor Cook a Phoenix-szállóba ment, hol a földrajzi társaság reggelit adott tiszteletére.

A délelőtt folyamán beszélgetett vele egy angol újságíró. Cook ezeket mondta:

— Azok, akik nem hiszik, hogy elértem az északi sarkot, menjenek szintén az északi sarkra. Ott találni fognak egy kitűzött amerikai lobogót és alatta egy hatalmas sárgaréz csövet, abban egy irattekereszt, melyben röviden megírtam expedicióm történetét.

A lapok értesülése szerint Cook külön iratban fog válaszolni azoknak a tudósoknak, kik felfedezésében nem hisznek.

A siker titka.

Newyorki távirat jelenti: Bradley amerikai milliomos, aki Cook dr. expedícióját felszerelte, így nyilatkozott:

— Északsarki expedíció még sohasem volt olyan tökéletesen felszerelve, mint Cook dr.-é. Minden eshetőséget előre számbavettünk. Cook oly dolgokat vitt magával, melyeket eddig egyelőre sem: aluminumból való, alig három fontnyi súlyú kályhát, fűtőanyagot, diófa-, réz- és vasszerszámokat, megfelelő mennyiségű alkoholt, 25 fegyvert, melyeket a benszülötteknek adományozott, nagymennyiségű kétszersültet, teát, 10,000 skatulya gyufát, amiért az eszkimók különösen hálásak voltak. Az eszkimók nagyon szerették Cookot, mert beszélt nyelvéket.

Kié lesz az északi sark?

Berlinből táviratozzák: Az a newyorki hír, mely szerint az Egyesült Államok az egész felfedezett területet az északi sarkig magukénak követelik, alaptalan. Az Egyesült Államok kormánya addig nem fog semmiféle lépést tenni, míg ez ügyben internacionális megállapodást nem hoz létre.

Új expedíció az északi sarkra.

Kopenhágai távirat jelenti: A város lakossága örömmámorban uszik. Cookot mindenütt lelkes óvációkban részesítik. A felfedezőn nem látszik meg, hogy oly rengeteg fáradságon

zetni. De azért semmi felszólítást sem kapott. Angyal és Tarsa híven szállította tovább a finomabbnál-finomabb csemegéket és boborokat. Mégis, úgy vélte Olga, hogy illendőség okából mentegietnie kell magát és Majszki urat legközelebbi csomagszállítása alkalmából megszólítással tüntette ki:

— Kedves segéd ur... néhány forintjuddal tartozom...

— Oh kérem...

— Mondja meg a gazdájának, hogy legközelebb fizetek. Legyen addig is türellemmel

— Oh kérem... egy cseppet sem sürgős

Körülbelül három hónapig tartott ez a gyöngy állapot, hogy Olgának az étkezés miatt nem kellett zavarba jönnie, mert Angyal és Tarsa ellátta őt bőven a legízletesebb inyenéségekkel. Három hónap múlva azonban megnehezült az idők járása.

Majszki, az első segéd és kirakatrendező, odahaza a szobájában egy este asztalhoz ült és bár sohasem volt kenyere az írás, ezuttal hosszabb írásműbe fogott. Levelet írt. Vagy ötféleképpen írta és hatodik-féleképpen tisztázta.

Ekkor már hajnali három óra felé járt az idő, de mégis elkészült a levél végér-

vényes formájával. Az a levél a következő volt:

Nagyságos művésznő!

Én ugyan csupán egyszerű kereskedő-segéd vagyok, akinek semmi joga ahhoz, hogy a szemét oly földöntúli szép hölgyekre emelje, miként nagysád... de mivel úgy is meghalok, mihelyt befejeztem és borítékba zártam ezt a levelet: én tejbőlövöm magam csak azért, mert Nagyságodat hódolattal imádom.

Itt a sir szélén miadnyájan egyenlőek vagyunk. Itt lehullanak a társadalmi különbözőségek korlátai és a szegény, a lenézett kereskedősegédnek is jogában áll bucsut venni szeretteitől. Kitől vegyek bucsut, ha nem ontól, szépséges tündérem? Kit szeretek mást? Kik gondolják a halál pillanatában? Ajkamon az ön nevével halok meg és ezennel ünnepélyesen bevallom, hogy halálosan szeretem, és hogy e szerelem következtében bünbe estem. Igen, bünbe estem. Nem élhetek így tovább. — Nem. Egy pillanatig sem.

Bevallhatom önnek, hogy némi művészi multam nekem is van. Négy gimnáziumot végeztem. Akkor elháltak szüeim és én a színi pályára léptem. Igaz, hogy csak kórista voltam; de ismerem a színhazi életet, igen tisztelt művésznő, imádom istennőm, szerelmem, virágszálam! Nem bírtam ki a kopialást, — hiszen tudja, egy kóristát rosszul fizetnek és a fizetés fele elmegy festékre, lakkszárcsizmára, mi

egyébre, — és mert azt mondták, hogy színész úgy sem lesz belőlem soha, a kereskedelmi pályára léptem. Itt szépen haladtam: már három év előtt első segéd lettem a város legnagyobb csemegéüzletében és mindenki mondta, hogy nincs nálamnál ügyesebb kirakatrendező a vidéken, — amikor egyszer ön feltűnt a láthatáron és elrabolta a józan eszemet. Röstelni kezdtem az én tisztességes mesterségemet. Hanyag lettem. Én irigyeltem a színészeket, akik önt a színpadon megcsókolják; irigyeltem azt a néhány fiatal urat, a kik önt a színházról a lakásáig kísérgetik. Egyedüli vigasztalásom az a néhány perc volt csupán amit azzal szerepitem magamnak, hogy felhordtam a csomagokat.

Igen, a bűnös én vagyok. Mert ha pusztán azért, hogy önt láthassam, nem bírtam volna a lakására folytonosan, akár kellett, akár nem kellett, a különféle cikkeket... akkor nem lett volna olyan nagy már az első hónapi számla és én akkor oda mertem volna adni a számlát. De mert tudtam, hogy azt a nagy számlát, 67 forint 93 krajcárt, semmi esetre sem fizetheti ki, elég vakmerő voltam azt a fizetésemből (hetven forint havi fizetésem van) kipótolni. Ne haragudék művésznő. Ha eltűri, hogy ötven forintos csokrokat ajándékozzanak önnek tisztelői, — el kell fogadnia ezt az áldozatot is.

A másik hónapban nem bírtam kifizetni a számlát, csak részben, mert a fizetésem felét előzetesen kiszedegtettem ötförintűkért, hogy

ment keresztül. Azt beszélük, hogy jövő évben új északsarki expedíciót szerveznek, amely a Cook által megjelölt irányban felkeresi a felfedezett földet, szigeteket és az északi sarkot.

Lóczy Lajos véleménye.

Budapesti tudósítónk jelenti: Egy fővárosi hírlapíró beszélgetést folytatott Lóczy Lajos tanárral, a Földtani intézet igazgatójával és a Magyar földrajzi társaság elnökével.

Lóczy Lajos nem tartja lehetetlennek, hogy Cook dr. tényleg elérte az északi sarkot, bár kételkedik, hogy azzal a felszereléssel, mely állítólag Cooknak rendelkezésére állott, ilyen utat megtehetett. Az elért sikert, ha a hírek igazságnak bizonyulnak, már turisztikai szempontból is hatalmas és imponáló rekordnak tartja. Szerinte mindenképpen be kell várni a részletesebb híreket.

A fölforgatott Budapest.

— Fővárosi levél. —

A mogorva pestire, aki a legbájosabb női mosolyra sem reagál a villanyosban, rá sem lehetett ismerni az utóbbi napokban. Egészen megrészegedett a nagy idegenforgalomtól. Ha a bronzplakettes kongresszista nem tudta magát megérteni a kalauzzal, egész ribillió támadt a kocsiban, mindenki felállt, beszélt, magyarázott. És menten elérkeztek a realiskolából maradt, rég bepenészedett nyelvismeretek:

— Je . . . moi — me . . . veuillez venir avec me, je . . . te . . . vous . . . montrer . . . avec plaisir . . .

Az idegen jó akaróan mosolyog:

— Y thank You!

Kisül, hogy angol, aki egy szót sem ért franciául. Nem baj. Azért mindenki odatalál, ahova épp menni akar: A Jardin de Párisba, a Fővárosi orfeumba, a Weingruber-Kovácsokhoz, az Operába — vagy pardon, az zárva volt, a Nagyendrőbe, sőt a Nemzeti Muzéumba is, ahol egy méteres K betű jelzi, hogy itt a kongresszus. Bár a rossznyelvűek erősítik, hogy a Fekete K a Kovács László által ellopott értékes okiratokat gyászolja.

Különbösen Pesten az előzékeny napilapok minden előfizetőnek a reggeli példány mellé egy teljes Pallas Lexikont és egy 100 kötetes orvosi szakkönyvtárt küldtek ajándékkul, hogy az újságcikkeket megérthessék. Ha a bérkocsisok verekedtek, vaskos

mégis, éhen ne haljak, és hogy mikor ön játszik, ott lehessenek a színházban. Nem mertem volna akkor elmondani, mit üzent önnek, nagyságos művész, Angyal ur, a főnököm, amiért a számlának csak egy harmada volt kifizetve; azt sem mertem megmondani, hogy a főnököm többet nem hitelez. Hát tudja, mit csináltam? Loptam. Igenis, amit a második elszámla után önök hordtam, a csemegék, a borok, sajtok — ah, az mind lopott holmi volt. A te sütemények is. A rum is. A vaj is. A kenyér is. Minden.

Ezt a főnököm ma este megtudta. Kirugott az üzletből és holnap följelent. Azt mondta, hogy be fog csukatni. Oh, ne féljen művész! Nem tudja, hogy a lopott holmit önhez hordtam. Azt hiszi, hogy az üzletben adtam el kuncsaftoknak, akiktől főszedtem a pénzt, de megtartottam magamnak. Vagy esetleg azt hiszi, hogy a magam számára dugdosom el. Mindezt főleg azért írom meg, nehogy mélyen tisztelt Nagyság nyugtalankodjék. Nehogy meglepődjék, ha megtudja, hogy Angyal urnak csak a múlt hónap számla egy részével tartozik és nehogy meglepődjék, ha holnaptól kezdve Angyal urtól s aki sem hoz csomagokat. Ne is menjen be tehát reklamálni, hogy mi az oka a kiszolgálás elmaradásának.

Mit tettem, oh Istenem, mit tettem? Te jó Isten, te böcs Isten, kinek ítélőszéke elé kerülök menten, te tudod legjobban, hogy a legnemesebb szándékok és érzelmek okozták

thireoidia linearisokat és mesodermalis fermentumokat vágtak egymás fejéhez. És a hagyományos nyolc éves Bandi ma — a kongresszus hatása alatt — sirva panaszkodott az anyjának:

— Mama, a lépcsőn elestem és megütöttem az anafilakszisomat.

— Nem baj, majd hozatok a patikából ötért phagolytosist és csinálók egy Wassermann-féle komplement-kötést.

A lövésznyen pedig bukmékerek külön kongresszus-osztályt szerveznek, ahol nagyban folynak a fogadások Bashfora és Doyen mellett. Az első ugyanis vetített képekkel bizonyította a „császári rákbizottság” nevében, (Sümei interpellál legközelebb egy királyi rákbizottság felállítására iránt) hogy a rák gyógyíthatatlan, míg Doyen öt perc múlva megvigasztalta a szegény rákbetegeket, hogy a gyógyítás kérdése teljesen meg van oldva.

Mint hírlik, a R. O. Sz. (Rákbeteg Országos Szövetsége) küldöttségileg üdvözli Doyent és egy ezüst rákot ad neki emlékül, ezzel a fölirattal:

— A rákok Doyenjenek.

A halhatatlan Protz báró ellenben ma csunyául összeveszett a feleségével:

— Te rád sohasem számíthat az ember! Éppen most nem tudsz valami tisztességes hiszterikus rohamot kapni, mikor ennyi kapacitás van itt. Elhivatnám Bresedkát, Mingazzinit, vagy akár Wagner-Jaureget, — wie si alle heissen. Tele volnának a lapok a konzultációval és az utiköltséget sem kellene nekik megfizetni.

De Protznának jusst sincsenek rohamai, még csak egy kis fia migrénje sincs, ellenben a Muzéumköruton sikerült egy kocsinak elütni egy hordárt. Rögtön értesítették az esetről a VII. szakosztályt, ez a sebészeti, mire Ito elnök öt percre felfüggesztette az ülést s a tagok testületileg kivonultak az esethez. A 302. számú rendőr mogorván szól rá a csoportra:

— Ne tessék csoportosulni. Hiszen elállják az utat, ha egy orvos jönne a sebesülthöz . . .

Nem hallgattak rá, hanem bevitték a hordárt az ülésterembe, ahol épp Auszterweil László dr. aradi törvényszéki orvos tartott értekezést a csonttörésekről és kötésekről. A sebesültön aztán gyakorlatilag mutathatta be a módszerét. Alig tért magához a sebesült, azonnal a helyzet magaslátára emelkedett és az elnökhöz fordult:

— Elnök ur, nekem az idővesztéséért 50 korona jár.

romlásomat. Egyik: a szerelem, a le nem csilapítható, örült szerelem, amely arra készítetett, hogy csomaghordás ürügyén mennél többször közvetlen közelről gyönyörködhessen az ön látásában. A másik ok pedig. . . Ne vegye rossz néven, drága szerelmem! . . . A sir szélén mindnyájan egyenlő vagyunk és hulljon le itt a tettetés alárcá! Mondtam, hogy kórista voltam valamikor. Így hát ismerem a színpadot, minden nyomorával

Való igaz, hogy maga, szerelmem, talpig uri lány és tisztességes lány. Tehát magának nincs egyéb jövedelme, mint a fizetése. És megtudtam — oh, a szerelmes ember nagyon érdeklődik — hogy Neked, oh bocsásd meg, hogy tegezlek — hogy Neked, oh drágám, egyetlenem, mindenem, csak . . . nyolvan forint a fizetésed. Egy kicsit számolgattam és arra a fölfedezésre jutottam, hogy ha én te rajtad nem segítek, éhezned kell. (Mert virágokkal, a csokrokkal az aranybetűs selyempántlikákkal jól nem lakhatol).

Hitvány, alávaló gazember lettem volna, ha rajtad, akit szeretek, imádkozok, tőlem telhető módon nem segítek. És mivel ezt tovább nem tehetem és mivel attól is félek, hogy a megindítandó bűnügyi vizsgálat során kiderülhetne valahogy, hogy én téged támogatnám a lopott holmival, — imé meghalok. Meg kell halnom, édes drágám Halálom az utolsó áldozat, amit jó és tiszta szívvel hozhatok érted.

Ha úgy találod, hogy jószágommal nem a

A japán elnök, Ito, banzái-kiáltással kifizette az átalány terhére a pénzt és most már küldi a cikket a tokiói „A Nap”-ba ily címmel: Zsarolják az orvosokat! Magyar vendégszeretet!! Ötven korona egy félóráért!!

Gábor diák.

A nemzetközi orvoskongresszus berekesztése.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 4

Egy heti munkálkodás után, miután a XVI. nemzetközi orvosi kongresszus a legáldásosabb és legtermékenyebb munkát fejtette ki Budapesten, ma délelőtt ünnepélyesen berekesztették a tudományos tanácskozást.

A Vigadó hatalmas és diszes termében gyülekeztek össze a kongresszusnak még itt időző tagjai. Már aránylag igen kevesen voltak. A munka befejezése után sokan elutaztak, ki erre, ki arra.

Igy is igen nagy és diszes társaság volt együtt. Az emelvényen helyet foglaltak Müller Kálmán dr. főrend, a kongresszus elnöke, Apponyi Albert gróf kultuszminister, Bárczy István polgármester és Grosz Emil, a kongresszus titkára. Köröskörül foglaltak helyet a külállamok képviselői.

A jelentések meglehetősen hosszú időt vettek igénybe. Grosz Emil dr. jelentést tett a különböző pályadíjakról, a szakosztályok határozatairól.

Azután Müller Kálmán elnök rezumálta röviden a kongresszus eredményét. Reményének adott kifejezést afölött, hogy a kongresszus legalább oly munkát végzett, mint az előző kongresszusok és lendületes szavakban mondott bucsut a kongresszus tagjainak. Nagy éljenzés követte szavait.

Azután Bárczy István polgármester szólt föl, kifejezést adva annak az örömnek, mely elfogja, amikor a külföldiektől Budapest magasztatását hallja.

Majd Apponyi gróf kultuszminister mondott bucsut a kongresszus tagjainak. Voltak — ugymond — előzetes impressziói is, de a külföld képviselői közt volt valaki, aki így bucsu-

dolgokat magyaráztam, hanem dicsekedtem, akkor ne haragudjál. Utóvégre én csak kereskedősegéd vagyok, nem pedig a Nemzeti Kaszinó tagja.

Utolsó gondolatom a tied. Nem kérek arra, hogy eljőjj a temetésemre. De a temetés után, néhány nap múlva, feltűnés nélkül kijöhetsz a síromhoz! Egy szál virágot hozzál csak. Az úgy sem kerül pénzedbe; ingyen kapod ezrével a tisztelőidtól. Ha azt a virágot leteszed a síromra, — megérzi azt az én porladó szivem.

Alázatos rabszolgád, életben és halálban hű szerelmed: Majszki Péter.

Igy a levél.

Majszki Péter elolvasta még néhányszor és ekként gondolkodott:

— Nagyon fölösleges. És én úgy tartom, mégis igazi ur vagyok. Ne tudjon meg semmit.

És tűzbedobta a levelet, a fogalmazványokkal együtt.

Egy kicsit sirt, egy kicsit imádkozott, de aztán tényleg fejbeltette magát Majszki Péter, az Angyal és Társa fűszerkereskedő cég első segédje, a vidék legügyesebb kirakatrendezője.

A házbellek csak a revolver tompa dörrenését hallották. Mire azonban berohantak, a kirakatrendező szive megszűnt dobogni.

zott: „Merci, adieu, au revoir!” Ezekhez fűzi szavait és a maga részéről is ilyenforma bucsuszavakat intéz a kongresszus tagjaihoz. Nagy taps hangzott föl a bucsuszó után.

Müller Kálmán azután ekét szóval rekesztette be a kongresszust:

— A kongresszust bezárom!

Az orvoskongresszus tagjai a tudományos munkásság befejezése után tudvalevőleg csoportonként kirándulásokat tesznek az ország több vidékére. Ezek között a csoportos kirándulások között a legérdekesebbek közé tartozik kétségtelenül a Tátrába tervezett kirándulás.

Landonzi dr. párisi professzor, az orvoskongresszus francia tagjainak elnöke de Fontaine francia főkonzul társaságában ma délután tisztelegtek Fülep Kálmán és Bárczy István budapesti polgármestereknél, megköszönve a lelkes fogadtatást. Biztosították a fővárost arról, hogy Budapestről a legkellemesebb emlékek távoznak. Landonzi egyúttal a kormány összes tagjainál leadta névjegyét.

Landonzi és felesége, továbbá de Fontaine főkonzul és neje holnap Eberhardon Apponyi Albert gróf vendégei lesznek.

Eltűnt aradmegyei plébános.

Vizsgálat a pécskai parókián. — Szathmáry Gejza ügyei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

Néhány nap óta föltűnő esemény foglalkoztatja Aradmegye meg Aradváros előkelő és egyházi köreit. Suttogva beszéltek eleinte, hogy a megye egyik legnagyobb jövedelmű plébániájának vezetője, a legelőkelőbb aradi családokkal rokonságban lévő Szathmáry Gejza pécskai plébános nyomtalanul eltűnt. A suttogó beszédből mára már szomorú valóság lett: az öreg plébános csakugyan ott hagyta a régi parókiáját és utólagos bucsuzással talán mindörökre eltávozott övéitől.

A napokban Győrből életjelt adott magáról, de nem jelezte, hogy hová készül. A sok bajtól tulságosan idegessé lett lelkipásztort az készítette a hirtelen távozásra, hogy plébániája ügyei rendkívül összekuszálódtak s a pénzkezelés körül ő maga is szabálytalanságokat fedezett föl. A mulatni szerető örökvig öreg embernek sok adóssága van és talán ez is egyik oka az eltűnésének. Hivatalának ügyei koránt sincsenek olyan zilált állapotban, mint ahogyan ő hitte és a vizsgálatot vezető illetékes férfiak szinte érthetetlennek találják Szathmáry Gejza eltűnését.

A föltűnő esetről itt következik részletes tudósításunk:

A plébános eltűnése.

Augusztus végén hivatalos értesítés érkezett a pécskai plébániára, melyben Kumelgruber Sándor ujanáti lelkész jelezte, hogy a délelőtti folyamán Pécskára érkezik a rendes évnegyedes vizsgálat megtartására. Az állomáson más-kor kocsit szokta várni. Ez alkalommal legnagyobb meglepetésére azt a figyelmességét nem tapasztalta. Nem küldtek ki eléje kocsit. Gyalog ment be a plébániára, ahol azonban csaknem

üresen találta a vendégszeretetről messze földön híres paróchiát. Annak mindig vidám, jólelkű, bohémtermészetű gazdáját nem találta otthon.

— A főúr elutazott, — jelentették a káplánok. Nem tudjuk hova, nem tudjuk mennyi időre.

Kumelgruber, akinek az volt a szándéka, hogy vizsgálatot tartson a paplakban, elutazott haza.

— Holnap visszatérek, — mondotta bucsuzáskor, — a plébános urat akkorra bizonyára itthon találom.

Ebben a feltevésében azonban csalódott. Ugyancsak elsején Szathmáry Gyula, Aradvármegye nyugalmazott alispánja levelet kapott öccsétől. A levél borítékján feladó helyül Győr volt megjelölve. Maga az irás Pécskán kelt, de csak Győrben adta postára az élet gondjai elől menekülő plébános. Azt írja öccsének a levélben, hogy ott hagyja papi állását, eltávozik a parochiáról, mert megunta a küzdelmet azzal az örökös rendtelenséggel, mely az egyházi alapok körül keletkezett. Kéri, hogy hozzák rendbe az egyházközség számadásait és vagyonát, erre elegendő fedezetet nyujt az ő magánvagyonára.

A ny. alispán nyomban értesítette bátyja cselekedetéről Raskó Sándor győroki esperes utján a temesvári püspöki irodát.

Vizsgálat a plébánián.

Az esperes tegnap Kumelgruber plébános társaságában megjelent Pécskán, hogy az egyházi vagyon kezelését megvizsgálja. A pécskai római katolikus plébániáról a hivek gazdag alapítványokkal gondoskodtak, amelyeknek gondozása a plébános feladatai közé tartozik. Évente számadásokat kell készítenie a bevételekről és kiadásokról, el kell számolnia arról, hogy az alapok jövedelmét a megjelölt célokra fordítja-e? A legnagyobb részét készpénzből álló vagyont úgy gyümölcsöztetik, hogy első helyen betáblázott vagy teljes biztosítékot alkotó kötelezvények útján kiadott kölcsönöket nyujtanak. Minthogy az eltűnt plébános saját állítása szerint zavarok vannak a vagyon körül és az esperes a könyvekből arról győződött meg, hogy már három esztendő óta Szathmáry egyáltalában nem vezette azokat és nem készített semmiféle számadást, abból a feltevésből indult ki, hogy ha még oly csekély, de valami hiány bizonyára van a vagyonban. Azért még tegnap a következő beadványt nyujtotta be a pécskai királyi járásbíróshoz:

Az alsó aradi kerület róm. kat. esperesi hivatala.

1578—909. ü. sz.

Tekintetes kir. Járásbírósg!

Szathmáry Gejza pécskai plébános a fivére Szathmáry Gyula ügyvéd aradi lakoshoz intézett s Pécskán augusztus hó 31-én kelt és Győrben szeptember hó 1-én feladott levél szerint eltűnt.

Az erről Szathmáry Gyula által hoztam intézett értesítés folytán ma megjelentem Pécskán s a káplánok és a háznép meghallgatása útján is megállapítottam, hogy a nevezett plébános augusztus hó 31-én tényleg eltűnt és holléte nem tudatik. Erre a plébános, mint az itteni egyházi alapok vagyonkezelője által őrzött pénzeket és pénzértékeket számba véve és számviteli jegyzékeivel összehasonlítva azt találtam, hogy az előbbieket az alapítványi vagyonálladékot nem egészen fedezik. A számadások végleges összeállítására hosszabb időt igényel ugyan, de már eljárásom eredménye szerint a biztosítandó követelésnek

készpénzbeli egyenértékét számszerűleg 20.000 koronára vettem fel.

Ennek folytán és mivel a plébános eltűnése folytán ingóságainak megóvása veszélynek van kitéve s mivel azokra a végrehajtási eljárásról szóló 1881. LX. t.-c. 227. §-a értelmében biztosítási végrehajtási jogom van: hivatalos tisztelettel kérem a tekintetes kir. járásbírósgot, hogy Szathmáry Gejza plébánosnak Magyarpécskán, vagy bárhol található összes ingóságaira és követeléseire a biztosítási végrehajtást az általam képviselt pécskai róm. kat. egyház javára 20000 korona erejéig elrendelni és ennek Gaál István magyarpécskai róm. kat. káplán közbenjöttével leendő sürgős foganatosítására kiküldöttet rendelni méltóztassék.

Kelt Magyarpécskán, 1909. évi szeptember hó 3-án.

Raskó Sándor s. k.

kerületi esperes.

A hatóság intézkedései.

— A leltározás. —

A járásbírósg 1909. V. 238/1. szám alatt azonnal meghozta a biztosítási végrehajtást elrendelő végzését, amelynek foganatosításához ugyancsak tegnap hozzá is láttak a parókián.

A bíróság képviselője vonult be oda, ahol ezelőtt a ház szives gazdája tárt karokkal várta az érkező vendéget. A járásbírósg részéről Tichy Arpád bírósági végrehajtó, az egyház részéről az esperest helyettesítő Gaál István káplán végezték az egyház érdekeit megvédő aktust. A család részéről Szathmáry Gyula ügyvéd volt jelen.

A leltározás körülbelül két hétig fog eltartani. Tegnap és ma a rengeteg könyvtáron kívül az összes ingóságokat összeírták, de az értékes könyvgyűjtemény minden egyes darabjának felbecsülése és a végrehajtási jegyzőkönyvbe való bevezetése sok időt vesz igénybe. Már most valószínűnek látszik, hogy valami nagyobb hiány nem fog mutatkozni és az is bőséges fedezetet talál az ingóságokban.

A leltár első tételeként szerepel az a nagyértékű ezüst evőeszköz-garnitúra, melyet gazdag lakomái céljára vett a kitűnő konyhát tartó plébános. Ahol huszonöt személyre is szoktak ezelőtt teríteni, ott természetesen elsőrendű pincében sem lehet hiány. A pécskai parókián nem is szűkölködött kitűnő italokban. Nyolc hektoliter konyakot talált a bizottság a pincében, egy hordó 1847-ből származó bor szomszédságában és egyéb drága italok társaságában.

Az ingóságokon kívül a plébános összes jövedelmeire is kiterjesztette a bíróság a biztosítási végrehajtást. Szathmáry Gejzának jövedelmét nagyrészt a párbérek szolgáltatták. Ennek befizetését a bíróság letiltotta. Körülbelül háromezer letiltó végzést ekspediált tegnap és ma a járásbírósg azoknak a hiveknek a kezéhez, akik párbér hátralékban vannak.

Pécskán a párbér fejéenként öt korona hatvan fillér, csak az özvegyek fizetnek két korona nyolcvan fillért. Mint azonban értesülünk, az esetleges hiány fedezésére a párbér nem lesz felhasználható. A plébános ugyanis, mint azt említettük, folyó számlát nyitattott magának egyik előkelő aradi pénzintézetnél és itt keletkezett adósságai fejében már ezelőtt nyolc vagy tíz évvel lekötötte a párbért.

— Ugyancsak leltárba vették a hitközség leveles ládájában talált okiratokat, alapító leveleket, értékpapirokat, betétkönyveket és kötelezvényeket. A számadások hiányában eddig annyit állapított meg a végrehajtó bizottság, hogy van egy négyszáz koronáról szóló köte-

levény, melynek kifizetése azonban már régebben megtörtént. Van továbbá egy háromezer koronáról szóló kötelező, amely érvényesnek és fennállónak van kezelve. Csak hogy, mint az meg volt állapítható, a telekkönyvben a zálogjogi bekebelezés évekké elzölt töröltetett. Szathmáry plébános ennek megtörténtét nem tüntette ki a könyvekben és nem jegyezte fel, hogy az adós még Szathmáry elődjének idején eleget tett kötelezettségének.

A plébános hitelezői is megmozdultak az eltűnés hallatára. Az *Aufrecht és Goldschmidt* budapesti cég nagyszögű könyv- és vadászfegyvertartozásért adott be keresetet a bíróságnál.

Hogyan derült ki az eltűnés.

— Hol van Szathmáry? —

Különféle verzió kering arról, hogyan derült ki Szathmáry Gejza hirtelen eltűnése. Némelyek szerint Csernoch János püspök már az elutazás napján tudott arról, hogy a plébános végleg elhagyja a parókiát. Állítólag volt házvezetőnője, aki — mint említettük — Makón lakik s aki tudott a plébános utitervéről, előre elmondta a dolgot Sipos makói lelkésznek. Sipos pedig tudomására adta az ügyet Csernochnak. Amikor az ujanáti plébános tudatta Szathmáryval érkezését, akkor a pécskai lelképásztor azt hitte, hogy kartárs tudomással bír az ő utitervéről. Kumelgruber azonban ekkor még semmit sem tudott Szathmáry tervéről és csak a rendes évnegyedes vizsgálatot akarta megtartani a plébánia-hivatalban.

Valószínű, hogy a püspöki hivatal Sipostól már napok előtt tudomást szerzett a készülő távozásról, de nem hitte el és csak Szathmáry Gyula értesítése után vett hivatalosan tudomást az ügyről.

Hogy Szathmáry most hol van, azt senki se tudja. Némelyek szerint Svájca utazott, ez azonban nincs bebizonyítva. A plébános már régebben emlegette, hogy nyugalomba vonul és valamely kolostorban tölti életének hátralévő részét. Sokan ebből arra következtetnek, hogy Szathmáry csakugyan kolostorba vonult.

Mostani házvezetőnője az utóbbi napokban különös jelenséget konstatait. Az öreg ur ugyanis föltűnően sokat nevetett és olyan hangosan, mintha nem volna teljesen rendben az elméje. Néha szinte nevetőgörsöket kapott. A házvezetőnője figyelmeztette is a környezetét a különös jelenségre, de azok megnyugtatták. Amikor szeptember elsején elutazott hazulról, azt mondta a gazdaasszonyának:

— Mához egy évre visszajövök.

És nagyon nevetett. Az asszony nem vette komolyan a dolgot, csak akkor, amikor az agg lelképásztor két napig se tért haza.

Az elutazás okai.

— A következmények. —

Hogy mi különös oka volt Szathmárynak az eltávozásra, arról senki se tud. A hiány, amelyet a plébánián konstataitak, egyáltalán nem elegendő ok arra, hogy ilyen nagy jövedelmű plébániát itt hagyjon. Az adósságai se olyan horribilisek, hogy emiatt el kellett volna tűnnie a népszerű öreg urnak. Mind erősebb az a föltevés, hogy az elméje a sok gondtól megzavarodott és azt hitte, nagy kellemetlenségei lesznek, ha a szabálytalanságok kiderülnek. Pedig ebben tévedett; a kezelési zavarok nem súlyosak, ami kitűnik Raskó esperes ama nyilatkozatából, amelyet Szathmáry Gyula nyugalmazott alispán előtt tett. Raskó tegnap Temesvárott volt és értekezett a püspökkel. Azután Aradra utazott és felkereste Szathmáry Gyulát. Méltóztassék megírni az öcsésének, —

mondta, — hogy egész bátran hazajöhet, mert semmi kellemetlensége se lesz. Az ingóságai bőven fődözik a plébánián talált hiányokat.

— Irnék neki, — mondta a nyugalmazott alispán — de nem tudom, hol van.

Az öreg plébános életéből.

— Az anyagi romlás okai. —

Szathmáry Gejza most 65 esztendő és husz esztendő óta áll a pécskai plébánia élén. Azelőtt Pankotán volt plébános s onnét helyezték Pécskára. Az ottani plébánia évente legalább tizenhatezer koronát jövedelmez. A vig életet élő plébánosnak azonban ez a jövedelem kevés volt. Szathmáry Gejza a szép és ideális célokért könnyen hevülő férfiak közé tartozik. Ha valaki bement hozzá és valamely új könyvsorozatot dicsérni kezdett előtte, ő nyomban kijelentette:

— Föltétlenül megrendelem. Akármibe kerül, megveszem.

És meg is vásárolt annyi könyvet, hogy annak az árából mások tekintélyes földbirtokot szerezhetek volna. Azt mondják a barátai, hogy Szathmáry negyven ezer koronát költött a könyvtárára.

A fegyvertára szintén sok ezer koronát ér, mert a legújabb rendszerű vadászfegyvereket és revolvereket sorra beszerezte.

A rendszertelen vásárlások, a nagy vadászatok alkalmával adott ebédek, vacsorák, rengeteg pénzt emésztettek fel. Bár a plébános tekintélyes vagyont örökölt, s a plébániája — amint említettük — sokat jövedelmezett, azért mégis szép összegeket vett föl kölcsönként az aradi pénzügyhatárnál. Sok váltója forgott a pénzembereknél és így talán néhányan megkárosodnak, akik kezesekként szerepeltek. Azt hiszik, hogy minimálisan harmincezer korona adóssága van. Egy aradi, nagyobb pénzügyhatárnál folyó számlája is volt.

Az öreg ur anyagi romlásának egyik oka az, hogy rendszertelenül költekezett. Az adósságba vásárolt holmikért pöröltetni engedte magát és a sok perköltség is hozzájárult vagyonának, meg jövedelmének fölemésztéséhez. Tavaly egy régi aradi könyvkereskedő cég háromezer koronáért pörölte. Eanyi áru könyvet vásárolt tudniillik és többszöri felszólításra se fizetett. Ezt az összeget a pörölés után aradi rokonsága kifizette.

Sok pénzébe került az a nő is, aki 15 éven keresztül a paróchia gazdasági ügyeit vezette. Amikor ugyanis a leány Makóra egy kis hivatalnokhoz férjhez ment, Szathmáry gavalléros hozományt adott hűséges házvezetőnőjének.

Ideális gondolkozását bizonyítja az is, hogy éveken keresztül szerkesztett és kiadott egy, *Jövők* című társadalmi folyóiratot, amely rengeteg pénzébe került. A lap a liberális társadalmi irányzat szolgálatában állott.

Az a gyöngéje, hogy folyton könyveket vásárolt, megmaradt a legutóbbi napokig is. A könyveit nagyon szerette. Szabad idejében folyton a könyvtárban tartózkodott. Ismerősei gyakran csodálkozva látták, hogy a plébánosnál hajnali 3—4 órakor is világosság van. Másnap tudakolták tőle:

— Mit csináltál olyan későn?

— Olvastam. Máskor nem igen van időm olvasni, csak éjszaka, — mondogatta Szathmáry.

Az utóbbi hónapokban Szathmáry nagyon rosszkedvűnek mutatkozott. De csak akkor, ha egyházközsége ügyeiről beszélt.

— Nagyon sok bajom van, — mondta az ismerőseinek, — meguntam már a hivataloskodást. Fáradtnak is érzem magam, pihenni szeretnék.

Máskor ilyen kijelentést tett:

— Nemsokára nyugdíjba vonulok.

Meg akarta ölni a kis fiát.

Egy aradi nyomdatulajdonos feleségének merénylete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4

Ma délután négy és öt óra között izgalmas jelenet történt az aradi zsidótemetőben. Egy aradi nyomdatulajdonos felesége kivitte a három éves fiacskáját a temetőbe és ott agyon akarta löni, azután önmagára lött. A golyók csodálatosképen nem találtak és így mindkettőjüket élve szállították haza. A különös eset részletei ezek:

Ma délután négy és öt óra között egy elegánsan öltözött, kalapos, fiatal nőt láttak a zsidótemetőben bolyongani az ott dolgozó munkások. Az asszony mellett egy három esztendősnék látszó fiucska haladt. Egyszerre csak megálltak egy volt aradi kereskedő sírjánál. Az illető nemrég lett öngyilkos. Ez a kereskedősőgora volt a ma délután kint bolyongó nőnek. Az asszony a sírdombra ült, a fiacskáját az ölében helyezte el és kiflit adott a gyerekeknek. Amíg a kis fiu a kiflit majszolta, addig a nő a zsebéből revolvert vett elő és rendkívül izgatottan forgatta a kezében. A jelenetet a temetőcsész messziről figyelte. Hallotta, amint az asszony a gyerekeknek ezt mondta:

— Na, fiacskám, most te is meghalsz, meg én is.

Azzal a revolvert a gyerek mellének irányozta és elsütötte. A golyó nem talált, mert a fiu ügyesen kiklott anyja karjai közül. Az asszony erre még egy lövést tett a fiu felé, de az se talált.

Ekkor már hozzájuk ért a temetőcsész is, aki megragadta a síró gyereket. A fiucska ezt mondta:

— Nem tudom mi lelta a mamát. Olyan furcsán néz és meg akar ölni engem is, meg magát is. Ne engedjen bácsi.

A csész futni kezdett a fiuval és mielőtt kiért volna a temetőből, hátrafordult. Akkor látta, hogy az asszony a saját mellének irányozta a revolvert. A csész ettől úgy megijedt, hogy futásnak eredt. Beszaladt Dávid Vilmos Erdélyi-ut 11. szám alatt levő vegyeskereskedésébe és ott ezt mondta:

— Egy asszony a temetőben agyonlötta magát. Ezt a kis fiut is meg akarta ölni.

A gyermek aztán elmondta, hogy ő egy aradi nyomdatulajdonos fia. Az anyja kivitte a temetőbe és megakarta ölni. Dávid azonnal telefonált a nyomdatulajdonos rokonaihoz, akik a dolgról értesítették a férjet. Az kocsival kiment a temetőbe. Ott a munkások azt mondták, hogy az asszony kezéből még idejében sikerült a revolvert kicsavarni. Egyszer önmagára lött, de nagy izgatottságában a fegyvert rosszul tartotta és a golyó nem talált. Másodszor is löni akart, de ekkor már a munkások elvették tőle a revolvert. Az asszony folyton azt hajtogatta:

— Nem megyek vissza az uramhoz. Meg akarok halni.

Amikor a férje a munkások segítségével kocsihoz tette, még ott is folyton dulakodott és leakart ugrani. A szerencsétlen teremtés általában úgy viselkedett, mint akinek az elméje pillanatra megzavarodott.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal éshirdetési osztály — 151

Merénylet egy orvos ellen.

Támadás az országuton.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 4.

Konrád Béla dr. nagyváradai orvosnak ugyancsak kellemetlen kalandja támadt egy falusi utja közben az elhagyott országuton.

Az orvoshoz tegnap bekopogtatott Zsurkuca Vazul nagyváradai egyházi s kérte, hogy menjen ki vele Bikácsra nagybeteg édesapjához. Délután egy falusi szekéren el is indult a doktor a templomszolgával. Kívülük még Papp Tamás Flórián bikácsi tanító ült a kocsin. Amint aztán öt óra tájban a lessi határt elhagyták, egy rozoga szekér került eléjük, de mivel a nagybetegnek sürgős szüksége volt az orvos segítségére, Zsurkuca ráparancsolt a kocsisára, hogy vágjon a szekér elé. A kocsis megcsapkodta a lovakat, de a versenyző szekér gazdája, Pusztai Flóra gyapjui földmives valami nagy sérelmet látott abban, hogy el akarják kerülni, minduntalan keresztelve rozszant alkalmatosságával az utat, nem engedte át az elsőbbséget. Az orvos erre megállította a kocsit, leszállott és igyekezett szívére beszélni az atyafinak, aki azonban durva káromkocással felelt s az ő lét emelgette:

— Hagyjon el az ur, mert megölm! — ordította magából kikelve.

— Már-már úgy látszott, hogy meg is támadja a doktort, de Zsurkuca Vazul három lövést tett a levegőbe, amivel sikerült a kötekedő frátert elriasztani. Most már gyorsabban haladhatott a szekér s a támadó vad szitkozódással kullogott utána.

Gyapju alatt azonban baj érte az orvos kocsiját. Egyik kerékről lepattant az abroncs s meg kellett az országuton állani. Mig a keréket igazították, Pusztai Flóra utolérte a szekeret. Már messziről kiabált:

— No most nem mentek el inen!

Konrád Béla dr. erélyesen megdorgálta a nyilván részeg atyafit, aki erre az orvosra vetette magát és a földre teperte. Izgalmas küzdelem fejlődött ki. A támadó az orvos mellére térdelt s két kezével kezdte fojtogatni. Konrád doktor nagy erőfeszítéssel kiszabadította magát a gazember kezeiből s revolvere után nyúlt, de a merénylő újra legyűrte s vad erővel szoritotta át a nyakát.

Zsurkuca Vazul az orvos segítségére sietett, de a brutális erejű támadóval ő sem bírt el. Végre a szekér löcsével hatalmas ütést mért az utonállóra, aki véresen bukott a porba. Konrád Béla kis sérülést is szenvedett. A merénylő az ujját erősen megharapta.

A támadásról azonnal jelentést tettek a gyapjui csendőröknek, akik a gaz merénylőt letartóztatták.

TANÜGY.

(—) Az iparos tanoncok beírása szeptember hó 5-én d. e. 9 órakor veszi kezdetét és tart szeptember hó 15-ig, amely napon az előadások is megkezdődnek. A beírások vasár- és ünneppnapon d. e. 9 órától 12-ig, hétköznapokon hétfőn, kedden, szerdán és pénteken d. u. 5 órától 7-ig tartanak a Weitzer-utcai polgári fiúiskola földszinti helyiségében. A beírás minden tanone köteles elhozni előző évi tanoneiskolai bizonyítványát, vagy ha még nem járt tanoneiskolába, köteles elhozni legutolsó iskolai értesítőjét vagy bizonyítványát. Felhívtnak a mesterek, hogy azokon a napokon küldjék tanoncaikat beírni, amely napokon járni óhajtják. A hétfőn és szerdán járó tanoncok hétfő-szerdai napokon, a kedd-pénteken járók csakis kedd-pénteken vétetnek fel. Vasárnap mindkét csoportba tartozók iratnak be. A beíráskor 4 kor. 20 fillér tandíjat kell fi-

zetni. Bizonyítvány vagy értesítő nélkül, vagy tandíj nélkül senki sem lesz beírva. Az a mester, aki tanulóját szeptember hó 15-ig nem iratja be, a kapitányság által 40 koronáig terjedő bírsággal büntetetik. — A folyó tanévtől kezdve a szerződéses viszonyban levő leánytanulók is fognak tanoneiskolába járni és pedig valamelyik — ezután kijelölendő — leányiskolába. A leánytanulók beírása csütörtöki és szombati napokon eszközöltetik d. u. 5 órától 6-ig. A leányok is 4 kor. 20 fillér tandíjat kötelesek fizetni.

(—) Meghívás. Az aradi tanítótestületek segélyalapja f. hó 11, azaz szombaton délután fél öt órakor a Weitzer-utcai polgári iskolában alapszabálmódosító közgyűlést tart, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívja Szathmáry István elnök.

(—) Az aradi női kereskedelmi tanfolyam. Az Aradi Kereskedők Köre által fentartott női kereskedelmi tanfolyam előadásai csütörtökön, szeptember 9-én, délután 2 órakor, a polgári leányiskola e célra átengedett termében kezdődnek. A tanfolyam iránt az idén is nagy érdeklődés nyilatkozott meg s az eddig jelentkezett hallgatók száma meghaladja a negyvenet. A szegényebb sorsú növendékekkel szemben a kör közmivelődési osztálya különös méltányosságot gyakorolt, amennyiben hatot fél-tandíj-kedvezményben részesített.

(—) Az aradi Zenekonzervatórium beiratásai f. évi szeptember 1-én kezdődtek.

Titokzatos öngyilkosság egy aradi szállodában.

A rejtélyes urinő

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

Az aradi rendőrség ma délután három óra óta rendkívül rejtélyes öngyilkosságban végez széleskörű nyomozást.

Egy előkelően öltözött, valószínűleg jobb módú nő érkezett Aradra, hogy itt iszonyu kínoldással vessen véget életének. Azt kérte, hogy az ő kilétére ne legyen kíváncsi senki, még a rendőrség se, csak temessék el felboncolatlanul.

Sem személyére, sem tettének okára vonatkozólag egyáltalában nem nyújt semmi féle adat felvilágosítást. A rejtélyes esetet bonyolultabbá teszi az a körülmény, hogy az öngyilkos urinő tegnap este egy élteőbb, földbirtokosnak látszó uri ember látogatását fogadta, akinek kilétét is meg akarja állapítani a rendőrség, mert azt hiszi, hogy az tud valami biztos fonalat a hatóság kezébe juttatni.

A minden izében titokzatos ügyről a következőket jelentjük:

Ma délután három órakor telefonon arról értesítették a rendőrséget, hogy a vasúti állomással szemközt lévő Nemzeti Szállodában az ötös számú szobának vendégét halva találták az ágyban. A rendőrség részéről Kovács Antal ügyeletes rendőrhadnagy és Borsos Béla dr. orvos mentek ki a színhelyre, akik megállapították, hogy az öngyilkosságot a 29-30 évesnek látszó és elegáns fekete toaletbe öltözött hölgy széngáz belélegzése által követte el. Erre vallott a szobában még erősen érezhető gyilkos gáznak a szaga, továbbá az a körülmény, hogy a kályha teteje és a falban volt csövek elvoltak távolítva helyükről és szanaszét hevertek a földön, a kályhában pedig még izzott a faszén.

A szálló tulajdonosa elmondotta, hogy az öngyilkos tegnap délután négy órakor érkezett a szállóba egy hordár kíséretében, aki a csomagját hozta a vasutról. Szobát nyitattott és a portás az 5-ös számot bocsátotta rendelkezésére. A bejelentő lapra kuszált irással a következőket jegyezte be: Nagy Kálmán, szül. Makón 1880.,

lakik Budapesten. Visszavonult szobájába. Este egy magas termetű, 55-60 év közti gazdálkodónak látszó, jól öltözött uriember látogatta meg a hölgyet, akivel együtt vacsorázott annak szobájában. Az ajtó előtt többször elhaladó személyzet halk beszélgetést hallott ki a szobából, melyben körülbelül egy óra hosszat tartózkodott az ismeretlen uriember.

A szállodában senki sem tudja, hogy mikor feküdt le a vendég, mert megérkezte után egyáltalában nem érintkezett a személyzettel. A szobaasszony este bekészítette a mosdóvizet, felvetette az ágyat, de az urinő egyetlen szót sem váltott vele. Levertnek, szomorúnak látszott és arra a kérdésre, hogy mikor költsek fel, határozatlan választ adott.

— Reggel felé — mondotta — mert csak tíz óra tájban lesz dolgom a városban.

Ma délelőtt tíz órakor be akartak menni hogy takarítsanak a szobában. A kopogásra azonban nem kaptak választ. Abban a hiszemben, hogy még nem akar felkelni, nem zavarták. Délben a szállodás neje próbálta az ajtót nyitni, de a kilincs ellentállt. Az ajtó belülről zárva volt. Már ekkor rosszat sejtett, de nem mert intézkedni, mert férje nem volt otthon. Délután három óra tájban érkezett haza a szálloda tulajdonosa és ez értesülve nejétől a gyanus körülményről, lakatost hivatott és egy rendőr jelenlétében feltörték az ajtót. A szobába lépve már holtan találták a vendéget s az átható széngáz szag elárulta a történetet.

A rendőrség helyszíni szemlét tartott és a hulla feje alatt levő párna alá rejtett ridikül tartalmát kiürítve, nyolcszázharminc korona készpénzt, továbbá két levelező-lapot talált abban. Az egyik közönséges öt filléres levelező-lap volt, amelyet a rendőrségnek szánt kérelemmel írt tele.

„Ne kutassák kilétemet — írja — és ne boncoljanak fel, mert beteg vagyok és attól félek, hogy megörlök.”

A másik képes lapot annak írta, akinek nevében jegyezte be magát a bejelentő lapba. A képes lapon érzékenyen bucsuzik és azzal vigasztalja a címzettet, hogy ezentul már nem kell vesződnie az ő két szép szemével.

A lap a következőképp volt címezve:

Nagy Kálmán

Budapest,

Nagydiófa-utca 6. szám,
II. emelet 11. ajtó.

A rendőrség azonnal sürgönyileg értesítette a fővárosi rendőrséget az öngyilkosságról és megkereste, hogy állapítsa meg, vajjon Nagy Kálmánnak van-e felesége és vajjon eltűnt-e Budapestről. Megindították a nyomozást aziránt is, hogy ki volt az öngyilkost tegnap este a szállodába kísért hordár, mert csak ez tudja megmondani, vajjon melyik vonattal érkezett az állítólagos Nagy Kálmán Aradra.

Mint hogy az elhunyt megérkezte óta nem távozott el a szállodából, azt is kutatja a rendőrség, honnan szerezte végzetes tettéhez a faszén.

A szálloda személyzetével, mint említettük, nem is állott szóba, tehát ez nem vásárolta. Három eset lehetséges. Vagy az öt kísért hordárral hozatta valamelyik közel lévő fűszerkereskedésből, de ezt valószínűtlenné teszi az a körülmény, hogy nem látták a hordárt távozása után visszatérni, vagy pedig a titokzatos esti látogató juttatta a kezébe.

Legvalószínűbb azonban, hogy a hölgy már régebben készült az öngyilkosságra és börtönjében magával hozta Aradra a gyilkos mérget fejlesztő szén.

Ezekre a homályos kérdésekre a további nyomozás fog felelettel szolgálni. A rendőrség

sürgönyözött ugyanis Makóra is, megtudandó, vajjon vannak-e az öngyilkosnak ott hozzátartozói. Nines ugyanis kizárva, hogy Makóról jött Aradra, hogy itt hajtsa végre tragikus elhatározását.

Egy volt aradi kereskedő halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

Tragikus körülmények között hunyt el ma éjszaka Bécsben egy volt aradi kereskedő, aki az osztrák főváros pénzügyi köreiben eléggé jelentős nevet szerzett magának. Az elhunyt a császárvárosban jól ismert ügynökségével tekintélyes vagyonra tett szert, amelyből igen sokat áldozott jótékony célokra. Nem feledkezett meg szülővárosáról, Aradról sem és évente jótékony adományokban részesítette az aradi zsidó hitközséget is, melyről hír szerint végrendeletében is nagyobb hagyományokkal emlekezett meg.

Reicher Bernátnak hívják az elhunyt, ház- és pénzügynököt, kinek évtizedekkel ezelőtt Aradon volt terményüzlete Bing Bernáttal együtt. Mikor ebből az üzletből kilépett, Bécsbe költözött, ahol ház-, birtok- és pénzügynökséggel foglalkozott. Szorgalma és tudása hamarosan ismeríté tették nevét a pénzügyi körökben. Állandó összeköttetésben volt Bécsben idős Neuman Adolffal, az aradi Neuman Testvérek cég tagjával és bécsi telepének vezetőjével. Szoros ismeretség kötötte a cég aradi főnökeihez és unokatestvére, Reicher Lajos is az aradi Neuman-gyár alkalmazottja.

Az érdekes véletlen hozta magával, hogy Neuman Samu, aki Marienbadból volt hazautazóban Aradra, tegnap este Bécsben találkozott Reicher Bernáttal. Neuman Samuval volt együtt Leopold Zsigmond aradi földbirtokos is és mind a hárman együtt vacsoráltak egy bécsi vendéglőben. A 73 éves Reicher Bernát jókedvűen társalgott aradi ismerőseivel és megígérte nekik, hogy ma, szombaton reggel egy kávéházban fognak újból találkozni. A megjelölt helyen azonban ma reggel hiába várták. A dolog feltűnt Neuman Samunak, aki ismerte Reicher pontosságát és ezért felment annak lakására. Reichernek, aki agglégény életet élt, zárva volt a lakása és a hosszas csevegésre sem jelentkezett senki. Neuman Samu ekkor rosszat sejtve, lakatost hivatott és felnyitatta a lakás ajtaját. Itt azután a hálószobában ágyában fekve holtan találta Reicher Bernátot. Az öreg embert az éjszaka szélütés érte.

Reicher hirtelen haláláról Neuman Samu telefonon tudatta az elhunyt aradi unokatestjét, Reicher Lajost, aki értesítette Reicher többi aradi rokonát is: özvegy dr. Steinhaus Emilnét, az elhunyt nővérét, Holzer Józsefnét, Reicher unokahugát, valamint Ternován lakó rokonát, dr. Winter Jánosét is. Reicher Lajos ma délután Bécsbe utazott.

Reicher Bernát legutoljára most pünkösdkor volt Aradon, ahol különben minden évben töltött néhány napot. Többször juttatott adományokat az aradi zsidó hitközségnek és érdekes, hogy éppen ma érkezett meg egy levele a hitközséghez, melyben tudomásul adja, hogy Rosenberg Sándor dr. nak, az elhunyt főrabbiának emlékére a holnapi reggeli alkalomból 50 koronát adományoz a létesítendő Rosenberg-alapnak. Ismerősei és barátai úgy tudják, hogy végrendeletében is több hagyományt tett több aradi zsidó intézmény részére. Végrendeletét végrehajtójává idős Neuman Adolffot tette meg.

József főherceg a nógrádi hadgyakorlatokon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

Tíz nap óta hosszú sorban vonulnak a katonák a nógrádi dombok közé. Honvédbakák, bosnyákok, közös gyalogság. Itt-ott tarkítja egy-egy huszárszásza vagy tüzérszaksz. A bakák elhelyezkednek a falvakban, a huszárok a tanyákon, hol kiterelik miattuk az ökröket és a heverő marhát. Ezen a vidéken ritkán látni katonát, ezért is szívesen látják a mest, hogy a Galga és a Zagyva közt több mint huszezer katona van, mindannyinak könnyen találtak helyet. A ringó járású, tarka ruhás menyeskék és leányok körülvesszik a napbarnította fiukat, ha megállapodnak s kínálják őket itallal, étellel, a mijük éppen van.

Két hét múlva lesz a döntő ütközet. Mindenki tudja mikor, de senki sem, hogy hol. Találgatják, hogy a Galga völgyén vagy Szirák mellett. A tiszték izgatottan várják, készülnek rá maguk és készítik elő a legénységet. Hányan dől el majd ott sorsa, jövője!

Hajnaltól megfuvatják az indulót és mennek gyakorlatozni. Összedtköznek hol egy-egy ezred kettéválva, hol más ezredel. Ilyenkor nem tudják, hol találkoznak. Hadakoznak egymással, bevesznek egy tanyát, vagy egy falut. Megtörténik, hogy egész zászlóaljakat bekerítenek és foglyul ejtenek.

József királyi herceg, aki Szirákon lakik Degenfeld Lajos grófnál, intézi az egész gyakorlatot. Sokszor váratlanul megjelenik automobilján a gyakorlatozó csapatok közt. Figyelmét semmi ki nem kerüli. A tiszték rajongással beszélnek róla és nagy taktikusnak tartják.

Közben ropog a puska, dörög az ágyu, kattog a géppuska. Ez a géppuska egészen új dolog. Az idén használják először. Kiesi, mokány ló viszi az egész gépet, amely egy nyeregfélére a hátára van kapcsolva s a nyereg oldalára akasztott töltényes ládákkal együtt százhusz kiló. A gyakorló helyre érve, a három géppuskás villámgyorsan leveszi a gépet és fölállítja. Alig magasabb egy lábnál és három vaslábon áll. Azután hihetetlen gyorsasággal követik egymást a lövések. Egy perc alatt három-négyszáz töltést löki ki. Szerkezete nagyon komplikált, de kezelése annál egyszerűbb. Hogy ily sebességgel követhetjük egymást a lövések, az ugy lehetséges, hogy a csőben kifejlett gázt használják föl a töltések kidobására. S hogy a cső izzóvá ne váljék, vízzel telt koronggal veszik körül. De pár perc alatt a víz is fölforr s hogy szét ne vesse a korongot, szelepekkel látják el a gőz kivezetésére. A töltések hosszú szalagba vannak befűzve s az, amint elszűnek, tovább s tovább csuszik ki a gépből. Végtelen könnyen irányítható föl, le és két oldalt. Oly erővel lök, hogy pár lépésről a papiros-töltés is átlövi a deszkát. Egyik faluban egy kivánsi asztalosmester meg is járta vele. Mőregette, magaráztatta magának egy legénnyel, közben hirtelen eleje állt. E percben véletlenül esült s a vaktöltés a lábát teljesen szétronsolta.

Kipróbálták éles töltéssel is Püspökhatvanban, Jobbagyi mellett, a szurdoki völgyben s tegnap és ma a Bokri- és a Talárhegyen. Ez már a gir e görbe Nógrád vidékén van, Szirák és Bajják között; csupa meredek hegy-völgy. Itt már együtt van az egész hadtest s a harc és az éles töltéssel való lövöldözés egész nap folyik. Ragóra járó vasalakokra lövöldöznek. Ezek rebuknak, ha lövés éri őket és utána ismeretlenségükbe szöknek.

Az idén a tikkasztó melegtől keveset szenvedtek a katonák. Többnyire kellemes szellő leng. Azért a legénység gyakorlat után frissen, vig énekszóval tér haza a falvakba, ahol várja már az óriási bográcsokban jelző megfőzött gulyáshus, vagy káposztaleves.

Vidám epizódja is van elég a gyakorlatnak. Multkorában néhány huszár ügetett az országúton. Messziről jöhettek, fáradt volt ló is, lovas is. Egyszerre az egyik legény — álmos volt-e, vagy csak elbémáskodott — az utközépen lefordult a lóról, mint egy zsák. A mögötte lovagló marcona főhadnagy rászólt:

— Téged tán lelűtek?

Persze, volt erre hahota a legények közt. Megtörténik, hogy gyakorlatozás közben nagy tért fognak el, óriási gyűrűt alkotva. A mint közelebb-közelebb jön egymáshoz a két ellenséges fél, a gyűrű mind szorosabbá válik. Ilyenkor a bentrekedt nyulak kétségbeesetten futnak ide s tova. Némelyik nagy szorultságában átugrik a katonákon. Másrészt megfogja a legénység és haza viszi a homoksáncnak szánt zsákokban. Néha tizet, tizenkettőt is fognak így.

Egyszer honvéd bakacsapat masírozott hazafelé, gyakorlat után. Dobszóval mentek, de a dob valahogy nem hangzott, csak rekedt, tompa hangot adott. Rákialt a százados a dobosra:

— Hé! Mi van azzal a dobbal? Nem szól?

— Nem ám, mer hogy nyul van benne.

Hires vendégszerető háznál dakás százados volt beszállásolva. Mikor vig polarázás után éjfélkor fűtűrészve ment be szobájába, alvatalálta ott legényét. Fölrázta.

— Vendel, bepakkoltál-e?

A legény álmotlansan felelt:

— Nem, százados ur!

— Akkor hát hajnalban pakkolj be, — de mindent. Érted?

— Érttem, százados ur!

Mikor másnap ötkor a századosot kicsit sulyos álmából fölkellette a legény, keresi ruháját, de nincs sehol.

— Vendel, hol a ruhám?

A legény végtelen bamba arccal megáll:

— Jelentem alásan, bepakkoltam. Már viszi is a szekér!

— Fuss utána, te szerencsétlen.

Vendel futott is. Szerencsére az egész dolognak nem volt egyéb következménye, mint néhány pernyi késés és pár irgalmatlan nyakleves.

SPORT.

+ Az AAK jubiláris atletikai viadala. Impozáns, fényes keretekben nyer lebonyolítást az aradi atletikai klub szeptember 19-iki országos atletikai viadala és bajnoki országúti távgyalogló versenye. Az összes versenyszámoknak értékes tiszteletdíjakkal való honorálása, a művészi kiviteli éremek mind egy-egy biztosítékai a verseny elsőrendűségének. Városunk vezető szerepet játszó sportegyesületeinek együttérzését és gondolkozását megkapóan jellemzi azon körülmény, hogy az Atl. Klub eme tízéves jubiláris versenyére, az elismerés, a bárátság kinyilatkoztatásául tiszteletdíjat ajánlott fel egy-egy versenyszámra a "Maros" évezős egyesület, az Aradi Torna Egyesület és az Aradi Turista Egyesület. A négy társegyesület harmónikus gondolkozása kiváló értékkel bír városunk sportéletére, melynek elismerése és támogatásáért ajánlott fel az AAK versenyére ugyancsak tiszteletdíjat a Magyar Atletikai Szövetség s a Magyar Atletikai Klub. Sportegyletek életében szinte páratlanul áll a tény. A verseny magas nivóját emelik még Apor Gyula, Szakolczay Lajos, Lószay Ottótrak és egy Sportbarát, továbbá Aradvárosa s a rendező egyesületnek tiszteletdíjai.

A muzeum tolvaja — öngyilkos

Kovács László a halálba menekült.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 4.

A Nemzeti muzeumi okmánylopás tettese, Kovács László ma reggel Ausztriában Bruck an der Muhrban öngyilkos lett. Főbe lőtte magát s nyomban meghalt.

Mint ismeretes, Kovács László augusztus 31-én szökött meg a nyomozó hatóságok elől. Érsekújváron elolvasta a lapokat, amelyek tárgyalták a muzeumi okmánylopás történetét s ezekből megtudta, hogy bűnét felfedezték. Kétségbeesésében revolvert rántott elő és a vonatban főbe akarta lőni magát. Felesége azonban kicsavarta a kezéből a fegyvert és a velük egy szakaszban utazó Meitner budapesti gyáros és ennek felesége vigasztalni igyekezett. Kovács László egész uton sirt.

Amikor a vonat Budapesthez közel ért, Kovács László kirohant a fülkéből, hátra szaladt az utolsó első osztályú kocsiszakaszba és valószínűleg úgy szökött meg, hogy a még mozgásban levő vonatról az ellenkező oldalról leugrott. A rendőrség tudta, hogy Kovácsnál alig van néhány korona, tehát első dolga lesz pénzt szerezni. Kinyomozta, hogy Kovács édes apja, Kovács Mihály adónyilvántartó Székesfehérvárott, a Széchenyi-utcában lakik. Valószínű volt, hogy az okmánytolvaj először is édes apját keresi fel. Este fél 11 órakor a rendőrség már táviratozott Székesfehérvárra, de a távirat megkésétt, mert csak reggel 6 órakor kézbesítették, Kovács pedig már hajnali 4 óra 50 perckor elutazott Székesfehérvárról, ahol édes apjától 40 koronát kapott. Kovácsnak édes apja azt ajánlotta, hogy jelentkezék a rendőrségen.

— Nem jelentkezem — válaszolta Kovács — hanem míg a vihar végig vonul, elrejtőzöm valami kis faluba, azután kimegyek Amerikába.

A rendőrség, mihelyt Kovács szándékáról értesült, nyomban tudósította az összes kikötővárosokat. Hogy a szökevény merre bujdosott nem lehet tudni. Tegnap megjelent a főkapitányságon Kovács László fivére és átadott egy levelet a rendőrségnek. A levelet Kovács László írta Grácból és pénzt kér. Ez értesítés után a főkapitányságról egy detektív utazott Grácba, ahol csakhamar megtudta, hogy Kovács két napot töltött Grácban.

A Wiesenwirth-szállodában lakott Schmidt Mihály néven. Kovács Grácban találkozott egy nőismerősével, akitől tíz koronát kért kölcsön. Majd közölte az asszonynyal, hogy Grácba Budapestre poste restante pénzt vár. Kérte ismerősét, hogy vegye át a küldeményt és ugyancsak poste restante küldje utána Bruck an der Muhrba. Ezután a detektív egy gráci rendőrrel Bruck an der Muhrba utazott, ahol megállapította, hogy Kovács Theodor Hübe-rauer néven rejtőzködik ott egy szállodában. A keresésére indultak, amikor véletlenül szembe találtak a muzeum tolvajával. A gráci rendőr felismerte a nála levő fénykép alapján Kovácsot, s feléje közeledett. Amikor Kovács ezt észrevette, futásnak eredt. A rendőr üldözöbe vette. Amikor Kovács látta, hogy nem tud elmenekülni, beugrott egy kapu alá, revolvert rántott elő és kétszer a jobb halántékába lőtt. Nyomban meghalt.

Magánforrásból a következőket jelentik az öngyilkosságról:

Kovács László este egy kis szállóban vett lakást, ahová nemsokára bezárkózott. Az a re-

volver, amelyvel a vonaton agyon akarta magát lőni, még mindig nála volt.

Mielőtt lefeküdt volna, több levelet írt. A levelek mind rövidek. A feleségének írt levelében bocsánatot kér a szegény asszonytól.

„Légy ezentúl boldogabb, — írja többek között, — mint amilyen boldoggá én tudtálak tenni. Kérlek bocsáss meg és felejts el minél előbb.”

A budapesti rendőrség egyik tisztviselője ma délben Bruck an der Muhr-ba utazott, hogy az ottani rendőrséggel érintkezésbe lépjen és átvegye Kovács holmiját.

Kovács Lászlóné csak a déli órákban értesült férje tragikus sorsáról. Mikor a rendőrségen kiméletesen értesítették az öngyilkosságról, a boldogtalan asszony ájultan esett össze. Csak néhány pernyi éleszgetés után tért magához.

A rendőrségi sajtóiroda Kovács László okmánylopásairól ma még a következőket jelentti:

„A Kovács László által eltulajdonított okmányok legnagyobb részét az általa rendezett könyvtárakból valók az eddigi megállapítás szerint. Ő rendezte az Almássy és Haynik-könyvtárt, vidéken járt a Szerdahelyi s Zerinovioz-féle hagyatékban levő relikviák ügyében s közben igen sokat elsikkasztott. Be se szolgáltatta a muzaumnak. Így élt vissza bizalmi állásával. A lakásán talált iratok majd mind így eltulajdonított okmányok. Azonkívül elsikkasztott az 1894. évig beszerzett okmányokból. 1894-ig ugyanis egy növedéki naplót vezettek a beszerzett okmányokról csomagonként és darabszámként. Ő volt megbízva ezeknek rendezésével is.”

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* Diósi Nusi bemutatkozása Szendrey társulatánál. Az aradi színház új primadonnája, Diósi Nusi csütörtökön mutatkozott be Hódmezővásárhelyen Szendrey társulatánál. Az első fellépésről ezt írják Vásárhelyről: Diósi Nusi bemutatkozása csütörtökön történt a Vig özvegy címszerepében. A róla hallott, nagy dicsőretet zengő híreket nem hazudtolta meg, sőt teljes egészükben valóra váltotta. Diósi Nusi a színpadra termelt szép jelenség. Sugár termetű, bájos vonásu arca, behizelgő beszédmodora van, a mihez tisztán csengő hang és játsszani tudás járul, amihez ha hozzávesszük művészi táncolását, mindjárt megértjük, miért halmozta el a közönség az első fellépését is tapsok özönével. A Vig özvegy oly sokszor ment már a vásárhelyi színpadon, hogy a dallamát és szövegét szinte kívülről tudja a közönség, annál nagyobb hát az érdeme Diósi Nusinak, hogy egy ilyen lejátszott darabban is végig le tudta bilincselni a közönség figyelmét, zenei érzékét és kíváncsiságát. A Hanna szerepe egészen felfrissült a Diósi Nusi kezében, hangja pedig mikor a felső régiókban csengett, betöltötte az egész színpadot. Játéka minden elevenség mellett is diszkrét volt. Partnerét, Danilót, B. Szabó József adta s hogy duettjeik folytonos ujjazást váltottak ki, abban az énekes bonvivantnak is nagy érdeme van. Kitűnően, érzéssel énekel B. Szabó, a mellett úgy játszik, mint egy rutinos színésztől csak várni lehet. Diósiával a párbeszéd jeleneteket is ely remekül oldotta meg, hogy pl. az első felvonásban nyílt színen tapsot kaptak egy jelenet után, noha egyik sem énekelt abban a jelenetben egy hangot sem.

* A színházi bérlet. A szeptember végén kezdődő színházi szezon iránt városszerte nagy az érdeklődés, ami abban nyilvánul meg, hogy a bérletjegyzés sokkal nagyobb arányokban folyik, mint tavaly. A színházi pénztár szeptem-

ber elseje óta jegyzi a bérleteket s néhány nap múlva már is konstatalható, hogy a földszinti páholyok valamennyien a régi bérletkezeiben vannak. A színházi pénztár arra kéri a még bérletre szándékozókat, hogy ebbeli szándékukat jelentsék be a pénztárnál s már most jegyztessék elő magukat A, B vagy C bérletre, hogy idejében jó helyeket kapjanak. A bérlet a szeptember 25-én kezdődő előadásokkal kezdődik. A bérletközönség részére egész nap nyitva van a téli színház pénztára, ahol előleges színházi jelentést is kapnak azok, akik nem kaptak s erre igényt tartanak.

* Jó Pajtás. E cím alatt új képes gyermeklap indult meg, a mely alighanem nagy szerepre fog jutni rövid idő alatt a magyar gyermekirodalomban. Első számából, programjából s munkatársai nevéből ítélve új hangokat pendít meg; friss, eleven, a gyermek lelkét okosan foglalkoztatja. Szépirodalom, művészet, tudomány, játék, sport és testedzés — mind eszköz benne a gyermek lelki életének harmonikus fejlesztésére. Elbeszélések, versek, a gyermek felfogásához mért ismeretterjesztő cikkek, regény, állandó játék- és sport-rovat, elme-élesítő rejtvény — szóval minden meg van benne, a mi a gyermeket érdeklí, olvasási kedvét föléleszti és állandóan ébren tartja. A Jó Pajtás szerkesztője Sebők Zsigmond, a kitűnő ifjúsági író, a Mackó történetek kedvelt szerzője, főmunkatársa Benedek Elek, a magyar ifjúság leglelkesebb és legmelegebb kedélyű írója. Cikkeit, elbeszéléseit, verseit Léway József, Mikszáth Kálmán, Rákosi Viktor, Ábrányi Emil, Kozma Andor, Molnár Ferenc, Szöllösi Zsigmond, Radó Antal, Lipcsey Árpád írják s rajtukon kívül a jeles írók és költők egész serege. A Jó Pajtás illusztrációi is új nyomokat törnek: egyenesen, közvetlenül a gyermek fantáziáját ragadják meg, hogy fogékonytá tegyék szemléletét szép dolgok élvezésére s élesítsék megfigyelő képességét. Az új lap bő tartalmában minden gyermek megtalálja a magát s mindenből a lehető legjobbat kapja. Tartalmának gazdagságához és kiállításának szépségéhez képest nagyon olcsó: előfizetési ára egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 20 fillér. Az előfizetések a Jó Pajtás kiadója, a Franklin társulat címére (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.) küldendők. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadó.

* A színházról titított katonák. A kolozsvári Nemzeti Színház igazgatósága az új szezon Földes Imre drámájával, „A császár katonái”-val nyitotta meg szeptember hó 1-én. A dráma — mint ismeretes — a katonai és polgári felfogás közötti nagy és mély ellentétet, az ezekből fakadó kibékíthetetlen, tragikus összeütközéseket mutatja be a színpadon. Érdekes szint nyerne ezek az összeütközések azáltal, hogy hozzájuk járul még az az ellentét is, amely a nemzeti érzés és a hagyományos katonai szellem közt fennáll. Katonák megrémültek ettől a darabtól és a régi módszerhez fordultak. Katonai részről sürgős fölterjesztés ment Budapestre, honnan a felsőbb katonai hatóságtól csakhamar meg is jött a rendelet. Eltiltották a kolozsvári tényleges tiszteket „A császár katonái”-nak az előadásáról. A rendeletet szigorúan végre is hejtették. Lezajlott a Földes-dráma első három előadása, de azokon az egyenruha csak a színpadokon volt képviselve.

* Vasárnap az Urániában. A fényes mozgófénykép műsor, mely olyan nagy köztetszést aratott, vasárnap kerül színre utóljára az Urániában. Különös tetszésre számíthatnak az ötletes bohózatok, melyek jóízű humora állandó kacagásban tartja a publikumot. A betörő katonák eddigi nagy sikere biztosítja a tetszést és a komoly és tanulságos képeket a vasárnapi publikum is nagy gyönyörűséggel fogja végig nézni. Hétfőn kerül bemutatásra az új műsor keretében a világ legszenzációsabb mozgófényképe, Bleriot átrepülése a La Manche csatornán. Látjuk ezen a képen, amint a sérült lábú felaláló megteszi előkészületeit a felszálláshoz és sikeres megérkezését angol földön. 791

* Új kuplé. Czingel Géza egy kedves szerzeménye jelent meg legutóbb, a melyhez igen fülbemászó zenét is szerzett: „Utcaspró vagyó én, kérem szépen”. A kuplét Jaulus Morir orfeum és cabaré igazgató éneklí és több mi kedvelő mulatságon is előadták, mindenü legnagyobb sikert ért el Kapható Kerpel Izsnál, Andrassy-tér 20. és az összes helybe zeneműkereskedőknél, vagy a szerzőnél, Danjanich-u. 18. Aradon. Ára 1 korona 20 fillér.

A hidrobbanás áldozatai.

Két utászkatona és egy főhadnagy szerencsétlensége.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 4.

Az első pozsonyi utász-zászlóalj mai gyakorlatán halálos szerencsétlenség történt. A katonák hidat akartak robbantani, mikor — valószínűleg véletlen szerencsétlenség folytán — egy doboz ekrazit felrobbant; egy főhadnagyot és két utász-katonát megölt.

A katasztrófáról itt következik távirati tudósításunk:

A pozsonyi első utász-zászlóalj ma este a Duna partján gyakorlatozott. Délután a katonák hidat építettek, hogy azt azután felrobbantassák. Este nyolc órakor fogtak hozzá a robbantáshoz. E célra 20 kilogramm ekrazitot használtak, amely egy dobozba volt elhelyezve. A dobozt egy katona a vízbe dobta, hogy ott a hidat felrobbantassa, de az, bár elérte a hid pillérjét, nem robbant fel, mert a víz árja azonnal tovább sodorta.

Hofer Károly utászfőhadnagy erre maga mellé véve Schedelmayer és Kovács utászkatonákat, motorosonakba ült, hogy a hamar robbanó szelencét kihalássza és ártalmatlanná tegye. El is érték a dobozt és a partra vitték. A főhadnagy és a közkatona is kiszálltak a csónakból. Alig néhány másodperc múlva óriási robbanás reszkettette meg a levegőt. Az ekrazit-doboz felrobbant és a főhadnagyot s a mellette álló két utászt, Schedelmayert és Kovácsot darabokra tépte.

A szerencsétlenség városszerte nagy részvétet kelt. A főhadnagy csak nemrég nősült meg és általános kedveltségnek örvendett. Hogy mi volt a szerencsétlenség oka, nem lehetett még megállapítani, de több mint valószínű, hogy a három katona valami véletlenségnek, vagy egyikük némi elnézésének lett áldozata.

HIREK.

ŐSZI MUZSIKA.

Lassu, selymes muzsikával végtelen esőszálak suhognak alá a háztetőkre. Szeliden és halkán jött el az ősz, tegnap éjjel tipegett be, csöndesen, vihar nélkül nyitott ajtót, szinte bocsánatot kérő arccal, hogy ilyen korán látatlankodik. Valahol künn a Maros szomoru fűzái mentén sárga-piros lombok hajladoznak a város felé: „Ejnye, ejnye, te rossz, te csunya, te semmiházi, édes szép város, hát már megint bucsuzkodni kell?” A régi versek óriási beköszöntöttek. A haldokló erdő és a bucsuzó nyár kedves kis románca néhány pillanatra még a vén kávéházi rókákat is megilleti. Az ősz pedig lassu, selymes zugással végtelen pókhálókat ereget alá a szeptemberi felhők óriási, szürke fonókájából.

Valamikor, tavaly-e vagy százestehendeje, ilyen tájban már szóltak a boszorkányos szüreti dudák. Hold sütött a szőlődombokra, és ezüst uszálya alatt piros, tűzes fény gyúlt ki a hordók tetején. Milyen szépen tudtak szüretelni. Mennyi béke, derű, nyugalom és jókedv keltőzött a kertekbe. Mintha fehérszakálú óriások mászkáltak volna a tőkék közt kanyargó fekete utakon, nagy, nehéz lépések ütemei ismétlődtek az ösvényeken. Méltóságos mulatságok estek odakinn a lugasokban, hajnal felé nyuló poharazások. Vedrestől fogvott a must és kan-

volt, a lárma kisebb. De hogy kényes, szeszélyes város, igazi puccos dáma ütött tanyát a szőlők közelében, a régi szüreti dárídók gyors, ideges napszámos-munkává apadtak le. A hegy a városhoz vágyik és a város mindent megrent. Ugy bizony, a modern gazdálkodás tönkretette Pán nagyságos szépségű orgiáit, az utolsó pogány ünnepeket. Szüret nélkül rohan a város a téli saison színes izgalmaiba, tréfáit színházban és kávéházban fecserli el, virágait uton-utfélen szórja ki és odakünn a szőlők árnyas, holdfényes házikói közt lélek se jár. Legfeljebb Szent Dávid hegedül hosszú ezüst hurjain, az égi hárfá indák közé bogozott sugarain és első őszi záporos muzsikál a hervadó falevelek közt. Huzzák-hegedülnek egyesült művészettel a régi szép szüretnek halotti kantátéját.

A diákszobák ablakai alatt most pompáznak ki a legszebb észirózsák. Ezek a szép, szomorú, illattalan fehér virágok a diákélet szeptemberi szomorúságából nőnek ki. Vakáció és szerelem végét jelenti az első őszi zápor. Ma vagy holnap glédába sorakoznak a kis pajtások és glédába sorakoznak a latin igék. Tágashüvös iskolafalak nyelik el a Jövendő emberkéit. Milyen szürke, milyen sivár ez az őszi magvetés. És mennyi bánattal pusztulnak ki a diáklelekből a napsütéses nagy élet piciny csirái. Holnap már pereg a szó: amavi... amavi... nunquam plus amabo... Hja, illik tudni a coniugatiót! Az ősz pedig eközben kegyetlen nyugalommal tereli be fehér báránykát a légmentes falak közé. Szeptember sípja elfújja utolsó melódiáit és a legnagyobb hamelni bübajos aranyhaju tündércsapata mögött tompa dörgéssel csapódnak be az őszi börtönök vasajtói.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 5-én az időjárás: melegebb, nyugaton elvélve csapadék.

— Tisza István gróf terve. Érdekes és okos tervet vitatnak meg most a debreceni református egyházkerület vezető férfiai. Arról van ugyanis szó, hogy a debreceni főiskola jelentékeny vagyónának a leköltésével egy takarékpénztár jelleggel bíró intézményt létesítsenek. Ennek az új intézménynak az lesz a célja, hogy a debreceni főiskola a maga vagyona mellett, természetesen a legnagyobb biztosítás figyelembe vételével idegen tőkét is kedvezően forgathasson s így jövedelmét nagy arányban fokozza. Az érdekes tervet, melynek — hír szerint — Tisza István gróf a legerősebb pártolója, legközelebb nyilvánosságra hozzák.

— A betiltott jegyzői levelezések. Az aradi kir. pénzügyvizsgatóság az aradmegyei községi és körjegyzőkhöz a következő átiratot küldte: A községi és körjegyző uraknak! Az utóbbi időben gyakran előfordult, hogy egyes községi közegek az itt tárgyalás alatt álló ügyekben az előadókhoz sürgetés, vagy információ végett magánleveleket írnak, sőt egyesek a levelekhez a kért válasza postabélyeget is csatolnak. Mint-hogy az ily levelekkel az előadók terhelve vannak, különben is, hogy hivatalos ügyek mi-ben állásáról felelnek levélbeli értesítéseket adjanak, a szolgálati szabályok is tiltják, figyelmeztetem (Cimet), hogy az ily levelekre a válasza megtiltottam. Egyben felhívom, hogy a feleket figyelmeztesse, hogy az ügyeket szorgalmazni hiábavaló, mert a pénzügyigazgatóság ügyrendje értelmében az ügydarabokat beérkezésük sorrendjében intézi el. M.

— Zeppelin repülése. Berlinből táviratozzák: Zeppelin gróf ma Friedrichshafenben hatszor felszállt léghajójával és minden alkalommal vendégeket vitt magával, akik többnyire német birodalmi képviselők voltak. — Berlinből táviratozzák: 3 millió korona tőkével egy társaság létesült, mely egy Zeppelin léghajót akar venni, hogy azzal kéjutazásokat rendezzen a társaság kötelékébe tartozó városok között. A társaságba Berlin és majnai Frankfurt is beléptek.

— György herceg az orosz hadseregben. Belgrádból föltűnő hír érkezik. György herceget mindenáron el akarják távolítani Szerbiából. Intézkedtek a szerbiai politikai vezetőférfiak, hogy György meghívást kapjon az orosz cártól az orosz hadsereghez való bevonuláshoz. Azt remélik, ha Györgyöt néhány évig Oroszországban tarthatják, s nem izgágáskodhatik Szerbiában, úgy helyre tudják állítani a békét Ausztria-Magyarország és Szerbia között.

— A hegyaljai motoros két fillérjei. Mikor a város terület használati engedélyt adott az arad-hegyaljai vasútnak a radnai-ut használatára szerződésben kikötötte, hogy a vasúttársaság minden Aradra szállított személy után két fillért a város pénztárába fizessen. A társaság tekintettel újabb átalakítási terheire a járulék elengedését kéri és azt vitatja a közgyűléshez intézett beadványában, hogy nincs is joga a városnak a két fillérrel követelésére. A jogügyi bizottság ma tartott ülésében azt mondta ki, hogy a városi szerződésben kikötött jogok megilletik és ez alapon a társaság kötelezhető a fizetésre. Legfeljebb a közgyűlés méltányossági szempontokra való tekintettel lemondhat a terület használati díj fejében fizetendő járulékáról.

— A főút aszfalt burkolatának szélesítése. A törvényhatósági bizottság májusban elhatározta, hogy a forgalom megnövekedésével a főútnak nyugati oldalán, a katolikus templomtól a ligetig húzódó aszfalt kocsiutat kiszélesíteti. Minthogy a lóvasút sinei is itt vonulnak végig, a tanács úgy határozott, hogy felhívja a közúti társaságot sinjeinek, a saját költségén történendő áthelyezésére. Mielőtt azonban az aszfaltbővítést elrendelné a közgyűlés, meg kell állapítani, vajjon köteles-e a lóvasút társaság a tanács felhívásának eleget tenni? A kérdést a közlekedési és jogügyi bizottság tárgyalta ma tartott ülésében. Az előbbi azt véleményezi, hogy csak az esetben szükséges az áthelyezés, ha két méterrel szélesítik az utat, míg ha százhetven centiméteres bővítés is megfelel, a sinek mai helyükön maradhatnak. Egyszersmind felhívandónak tartja a társaságot, hogy tegyen pozitív ajánlatot a már néhány hónappal előbb felvetett villamosításra vonatkozólag. A jogügyi bizottság nem mondott véleményt, mert előbb műszakilag tartja megállapítandónak, vajjon az utat megváltoztatása olyan körülmény-e, amely a lóvasút sinpárjainak szükséges megbojgatását vonja maga után. E kérdést a közlekedési bizottság hétfőn tartandó ülésén dönti el.

— Az osztrák-magyar katonai léghajó. Budapestről táviratozzák: A felhivatalos Bud. Tud. jelenti: A közös hadseregnek már épülő elsőszámu kormányozható katonai léghajója előreláthatóan október közepére lesz készen. A Parceval rendszerű léghajónak alkalmasint Berleps báró főhadnagy és Mansbard főhadnagy, a két aeronauta lesz vezetője. Már

— **Fejérvary báró és orvosa.** Budapestről írják: Fejérvary Géza báró, a darabont-testőr-ség kapitánya, tegnap ebédet adott három orvostanár tiszteletére. Vendégei Sonnenburg berlini egyetemi tanár, a vakbélgyulladás világhírű speciálistája, továbbá Herczel Manó dr. és Müller Kálmán dr., a budapesti orvosi egyetem professzorai voltak. Körülbelül tíz esztendeje ugyanígy együtt volt a négy férfi, de lényegesen más körülmények között. A tegnapi ebéd házigazdája, Fejérvary báró, az akkori honvédelmi miniszter, Herczel tanár szanatóriumában feküdt a műtét-teremben és Sonnenburg doktor, a kit 6 felsége hozatott le Berlinből a maga költségén. Fejérvarynak fényesen sikerült műtéttel eltávolította a páciens vakbélének meglobosodott féregnyulványát, az ugynevezett appendixet és megmentette vele a beteg életét. A műtétnél nem kevésbé felelősséges, segédkezést és utókezelést azután Herczel és Müller tanárok végezték el. Ezt a hármas életmentési akciójukat hálálta meg figyelmesen a kitűnő egészségnek örvendő volt páciens.

— **Sajtóhiba a Kossuth-ünnepség meghívójában.** A szeptember 19-én tartandó szoborleleplezési ünnepélyt rendező bizottság meglepetéssel vette észre, hogy a már szétküldött ünnepi meghívókban egy sajnálatos sajtóhiba csuszott be. Az ünnepi program egyik pontja a szobrot alkotó művészek szereplése, akik átadják a polgármesternek Kossuth Lajos szobrát. Ezt a meghívó úgy jelzi, hogy „Pongrácz és Szigfrid” szobrászművészeket említ, holott tudvalevőleg az ország egyik legsikerültebb Kossuth-szobrát, az aradi szobrot, Margó Ede és Pongrácz Szigfrid alkották. A polgármester már levélben sajnálkozását fejezte ki a művészek előtt a sajtóhiba felett.

— **Lopás az Osztrák-Magyar-Bankban.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Ujlaky Mária háztulajdonosnő az Osztrák-Magyar-Bankban egy csekket váltott be. A kapott 1200 koronát zsebébe tette és távozni akart. Ekkor egy mellette álló elegáns férfi kikapta zsebéből a tárcát és elakart távozni. Szerencsére az asszony azonnal észrevette. A tettes azzal védekezett, hogy a tárcsa a zsebből a földre esett és ő csak onnan emelte fel. Hirsch oroszországi kereskedőnek mondja magát. Az eljárást megindították.

— **II. Rákóczi Ferenc hegedűje egy aradi hangversenyen.** Tudvalevő, hogy II. Rákóczi Ferenc halálos ágyán udvari orvosának ajándékozta hegedűjét. A család megtartotta a hegedűt a jelen korig. Hogy elszegényedett, a hegedűt a kassai ereklyemúzeumnak ajánlotta megvételre. Mielőtt a hegedű a Rákóczi-ereklyék közé kerülne, tulajdonosai átengedték az aradi vasutasszövetség szeptember 19-iki művészhangversenyét rendező bizottságnak. Utóljára szólólag, édesen, mint hajdan „Repülj fecském, ablakára.” A hegedű hangja hozza közénk az áldott emlékü fejedelem szellemét. A művészhangverseny szeptember 19-én d. u. fél 4-kor a nyári szinkörben lesz. Fele jövedelem a Kossuth-szobor alap javára, — másik fele a vesztőhely megváltására fordítatik.

— **Debreceni cigányzenekar a Kossuth-szobor leleplezésén.** Rácz Károly, Aradon is általánosan ismert híres cigányprimás ma ama kérelemmel fordult az aradi Kossuth-szobor rendező bizottság elnökségéhez, hogy husz tagból álló zenekarával a szoborleleplezési ünnepélyen részt vehessen és játszhasson. Varjassy Lajos polgármester, mint a rendező bizottság elnöke kész

— **A pápa és az automobil.** A pápának egy pompás autóbilt ajándékoztak amerikai tisztelők. Eleinte az a hír volt elterjedve, hogy a pápa rendkívüli gyönyörűséget talált az automobil-sportban, mindennap kirándult a Vatikán-kertbe, sőt hogy egy alkalommal inkognitóban meglátogatta a monte-cassinói benedekrendi apátságot. Ezek a kirándulások azonban valóságban nem történtek meg és a pápa környezete már minden reményét feladta arra nézve, hogy egyáltalában megtörténjenek, mert a pápa nem barátja az automobilozásnak. A liftet se szereti. Amikor első alkalommal állott a vatikáni felvonógép előtt, alig tudták rábírní, hogy beszálljon, mert azt tartja, hogy: „Ha lábunk van, azért van, hogy használjuk”. Épp így van a „Sedia gestatoriával” is és nem jól érzi magát, amikor ezen viszik a néptömeg között. A pápának az a meggyőződése, hogy a gyors mozgás nem felel meg annak a lelki méltóságnak, amely a papnak első és főkelléke és ezért tiltotta meg a papoknak a kerékpározást. Mikor az amerikai automobil megérkezett a Vatikánba, a pápa látni kívánta és apróapróra jól megvizsgálta. Mikor prelátusai arra kérték a pápát, hogy tegyen kirándulást az automobilon a Vatikán-kertbe, a pápa így felelt:

— Jó, jó, hát csak indíttassátok meg, de én majd előbb ki fogok szállani.

És csakugyan kiszállt a kocsiból, az automobil pedig üresen tette meg a körutat.

— **A szabók fekete könyve.** A napilapokban az országos szabókongresszusról megjelent tudósítások egy részének téves értelmezése folytán a napisajtót bejárta az a hír, hogy a magyarországi szabómesterek be akarják hozni a fekete könyv intézményét, s ezzel megakarják bélyegezni azokat, akik hitelt vesznek igénybe. A kongresszus vezetősége ezzel szemben a következőket közli velünk: A fekete könyv létezéséről szó sincs, a szabómesterek csupán egy, az egész országra kiterjedő hitelvédelmi iroda felállítását vették tervbe, amely iroda a hitelezői védegyetek és a tudakozó irodák mintájára fogja a szabómesterek érdekeit megvédelmezni, s egyes megrendelésekről bizalmas jellegű információkat kiszolgáltathatni. Arról, hogy a szabóhitel eltöröltessék, szó sem lehet, s maga a szóban forgó iroda felállítása csupán azt célozza, hogy a notárius rossz fizetők az iparosok megkárosítását tovább ne üzhessék, ami különben a nagyközönség érdeke is, mivel köztudomású, hogy a nem fizetők ruháit azok kénytelenek áthárítás útján megfizetni, akik számláikat mindig pontosan és rendszeresen egyenlítik ki. Magának a nagyközönségnek érdeke, hogy a társadalom ingyenélőivel szemben összefogjon azokkal az iparosokkal, akik mozgalmuk által az ő terheiket is könnyebbíteni akarják.

— **Dalok a Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyén.** Csak két hét választ el bennünket az aradi Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyétől. A „Testvériség”, az aradi „Waggongyári dalkör” és az „Aradi máv. dalkör”, amelyek imponáns módon veszik ki részüket ebből a hazafias ünnepségből, szorgalmas munkával töltik el a hátralevő időt, hogy Révly Géza hatalmas zeneművét az ünnepély keretéhez és a mű szépségéhez méltóan adhassák elő. A budapesti máv. Istvánteleki főműhely „Testvériség” dalegylete Arad város meghívására már választott, hogy a hazafias célt előmozdítandó, 55 taggal jön Aradra. Arad közönségének most alkalma leendő ezt a kitűnő dalegyületet nagyobb szabású dalos hangverseny keretében hallani. Ugyanis a „Testvériség” ügybuzgó alelnöke, továbbá a dalegyület országos nevű karnagya elhatározták, hogy már 18-án délután Aradra érkeznek és este a vesztőhely megváltása és a szobor-alap javára a „Gambrinus”-ban hangversenyt rendeznek. Belépődíj tekintettel a hazafias célra, személynként 1 korona lesz.

— **Gyászünnepély Rosenberg Sándorért.** Az aradi zsidó hitközség megdicsőült főabbija, Rosenberg Sándor dr. elhalálása felett érzett mély gyászának kifejezésére 1909. évi szeptem-

— **A tenorista gyilkos merénylete.** Fiuméből táviratozzák: A Fenice színház tegnap esti előadása után Fattorini tenorista és Angelini komikus közt szóváltás támadt. A vita hevében Fattorini kést rántott és Angelinit összeszurkálta. A merénylet után a tenorista elmenekült. A rendőrök hosszas keresés után megtalálták és letartóztatták. Fattorini bevallotta, hogy Angelini egy megjegyzése annyira felizgatta, hogy dühében megkéselte, Angelinit, aki arcán egy, a hátán pedig két szurt sebet kapott, a lakásán ápolják.

— **Akik Ázsiába akartak menni.** Békéscsábáról táviratozzák: Az itteni rendőrség ma letartóztatta Stensel Kálmán és Wettel Károly budapesti diákokat, akik szüleiktől megszöktek, hogy Ázsiába vándoroljanak. Most visszakísérik őket Budapestre.

— **Megszöktette a sógornőjét.** Érdekes kis szerelmi ügyről csevegnek, suttognak egy-két nap óta Kaposváron. Szereplői egy ismert nevű, jómódu iparos mester és annak fiatal sógornője; részletei pedig a következők: Az eset himnemi szereplője már deresedő haju, 45-48 éves ember; szóval abban a korban van, amikor hevesebb érzelmi kitörésekre és vakmerőbb szerelmi vállalkozásokra már nem igen szoktak berendezkedve lenni. Partnere ellentétben, alig 18 esztendő, vágykeltően kifejlődött és eszbenosan csinos kis nő. Sógornője előbbinek. Van egy harmadik szereplője is a történetnek: a mester uram felesége. Ez a szerep azonban csak passzív. A feleség nem sokkal fiatalabb a férjénél. Boszantóan elvirágozott bajakkal, hideg vérmérséklettel. Egyenes ellentéte nála jóval fiatalabb hűgának, aki életkedvvel, vágygyal telített. Ezt a különbséget észre vette, észre kellett vennie a férjnek is, hiszen a kis sógornő ott lakott az ő házában. Egy bolondos órában párhuzamot vont felesége és sógornője között. Nem csudálható, ha az összehasonlítás a feleség rovására esett. A már kissé idős, de egyáltalán nem vén férj vágyakozó érzelmekkel kezdett közeledni sógornőjéhez, aki többet akart adni és kapni a sógóri szeretetnél. A hamis, telivér kis nő észrevette a közeledést és nem haragudott érte. A viszonynak azonban erős akadálya volt a feleség, illetve nővér. Már pedig ők zavartalanul akarták tépdetni a múlt percek virágait. Más megoldási mód nem kínálkozott, elhatározták tehát, hogy megszöktek. A férfi pénzt szerzett, otthon is összeszedett, amit össze-zedhetett és tegnapelőtt hajnalban megszökött sógornőjével. Senki, legkevésbé pedig felesége tudja, hogy hová.

— **Leánykereskedő segédjegyző.** Tenkeről írják, hogy a csendőrség letartóztatta Seres (Schwarz) Béla segédjegyzőt, akiről beigazolódott, hogy Tenke vidékéről több szép leányt juttatott leánykereskedők kezébe. Az állás nélküli segédjegyző hónapok óta nagy lábon élt, gyanusan költekezett. A csendőrök régen figyelemmel kísérték s néhány nap előtt rájöttek, hogy több fiatal leányt szerződöttett Bukarestbe hazug ígéretekkel. Szerdán meg is érkezett Tenkére egy másik fiatal ember, aki két lánnyal el akart utazni, de mikor észrevette, hogy a csendőrök figyelik, megszökött. Erre a csendőrök Seres Bélát letartóztatták s a lányokat kihallgatták. A segédjegyző beismerte, hogy egy bukaresti mulatóba vitték volna a lányokat és ő egy-egy lányért 30 koronát kapott. A leánykereskedőt beszállítják a gygyváradai ügyészség fogházába.

— **Meggyilkolt sertéskereskedők.** Szigetvárról táviratozzák: Szentlászló és Boldogasszonyfa községek közti országuton Vida János és Simon Gábor 6 sz sertéskereskedők 80 sertést hajtottak. Ismeretlen egyének megtámadták

— Másfél millió alapítvány sorsa. A Bácskai Hirlapban olvassuk: Ot esztendeje lesz már annak, hogy bajsai Vojnich Tivadarné több, mint másfél milliót érő vagyonát egy Szabadkán létesítendő leányárvaház céljaira hagyta. A hagyatékot rövid idő alatt letárgyalta Flatt Viktor szabadkai kir. közjegyző, — úgy halljuk — az összes ingatlanok eladták, a pénz pedig (több mint másfél millió korona) a közalapítványi igazgatósághoz küldetett fel. Ennek is van már vagy három esztendeje. A közalapítványi igazgatóság pedig — úgy látszik — ráült az óriási vagyonra és azóta hallgat nagy bölcsen. Szabadka város árvaleányait illeti az alapító levél értelmében ez az óriási vagyon. A közalapítványi igazgatóságnak csak ahhoz van joga, hogy a milliók el ne vesszenek, hogy az alapító levél értelmében a leányárvaház felépíttessék és rendeltetésének átadassék. Ahhoz azonban egyáltalán nincs joga, hogy a pénzzel úgy gazdálkodjék, ahogy neki tetszik, hogy — talán — 2-3 százalék mellett gyümölcsöztesse a vagyont évekig vagy pedig évtizedekig. Szabadka város mozdul-e, nem-e, nem tudjuk. Azt se tudjuk, képviseltette-e magát a vagyon értékesítésénél? Történtek lépések egyáltalán ebben az ügyben, vagy nem? Ha történtek: a nyilvánosság előtt vagy a nyilvánosság kizárásával? Nekünk az a meggyőződésünk, hogy a városnak fel kell hívni a közalapítványi igazgatóságot, hogy az alapítványvagyonból a jótékony urnó végakarata értelmében a szabadkai leányárvaházat építtesse fel! Ha a felhívásnak a záros határidő alatt eleget nem tesz, a városnak kötelessége a közalapítványi igazgatóságot beperelni. Bíró Károly dr. polgármester a napokban fent járt Budapesten és érdeklődött a milliók sorsáról. Azt mondja a polgármester, hogy módot kell találni arra, hogy ez a nagy vagyon valamely más jótékony vagy kulturális célra jusson.

— Merénylet egy kereskedő ellen. Szabadkáról jelentik: Tegnap este 10 órakor Szabadka főutcáján vasúti munkások minden különösebb ok nélkül összeszurkálták Geiger Béla vagyonos szabadkai kereskedőt. A késelők közül egyet elfogtak.

— Felrobbantotta magát. Rettenetes módon vetett véget életének, mint oravicai tudósítónk jelenti, Klein József, az Osztrák-Magyar Államvasutársaság aninai építészeti felügyelője. Tegnap Klein kora reggel kiment kertjébe és ott foglalatostkodott. Hét óra tájban felesége és gyermekei óriási dőrejtűre riadtak fel. Kiszették a kertbe, ahol a család fejét, Klein Józsefet a rebbanás által darabokra tépve találták. Klein régebbi idő óta buskomorságban szenvedett és egy elborult pillanatában öngyilkosságra határozta magát, amelyet aztán úgy hajtott végre, hogy egy dinamitttölténnyel felrobbantotta magát. A szerencsétlen ember hullája borzalmas látványt nyújtott; feje, karjai darabokra tépve heverték szanaszét. Klein negyvenkét éves volt és édesapja egy esztendővel ezelőtt szintén öngyilkosságot követett el.

— Gázrobbanás. Budapestről jelentik: Ma délben a Nagy János-utca 4. szám alatt Pollák Gyula dr., a Royal-szálloda részvénytársaság elnökének a lakásán mázoló dolgoztak. A cselédszobában a gázcsap nyitva volt, amikor Orbán István 31 éves mázoló segéd gyufát gyújtott. A gyufa lángjától a kiáradt gáz óriási dőrejtűvel felrobbant. Az explosió ereje oly nagy volt, hogy a lakás ajtait kidöntötte, az ablakokat bezúzta. A lakásban dolgozó négy mázoló segéd, névszerint: Kiss János 26 éves, Orbán István 31 éves, Lerchner Béla 20 éves és Venczel Pál 20 éves segédek súlyosan összeégtek. A mentők a Rókus-kórházba vitték őket.

— Gyilkosság. A temesvári kir. ügyészséghez érkezett jelentés szerint tegnap délután gyilkosság történt Hittviás községben. Czeje Mihály téglaverő összeszólalkozott munkaközben Borbély Antal nevű husz éves társával. A vitából verekedés lett és Czeje kést rántva azt markolatig döfte ellenfele mellébe. Borbély jajszó nélkül holtan rogyott össze. A gyilkost letartóztatták. Az esetről értesítették a temesvári kir. ügyészséget, amely elrendelte a holttest felboncolását.

— Tolvaj ápoló. Gyuláról táviratozzák: Az itteni közkórház egyik ápolója, Tóth Lajos, aki valamikor járásbírói alkalmazott volt, az ápolására bízott betegekől megőrzés ürügye alatt ellopott sok ékszert és pénzt. Letartóztatták.

— Kínzás a budapesti rendőrségen. Budapestről írják: A budapesti rendőrség ma arról ad jelentést, hogy Erber Adolf ötvenhárom éves hordár az ötödik kerületi kapitányság épületében „részegségében és dühében” nekiment a falnak s több helyen betörte a fejét. A hordárt az utcán találták, részegen feküdt s természetes, hogy nem igen volt kedve a kapitányságra menni. De az, amit a rendőrség mond, semmiesetre sem történhetett meg így. Valahányszor részeg embereket visznek be a kapitányságra, a részegek mindannyiszor kárt tesznek magukban, nekimennek a falnak, megsebesítik a fejüket, kifecamítják a karjukat és érdekes, hogy majdnem mindig megtámadják a rendőröket, pedig a kapitányságon sok rendőr van s a részeg embernek senki sem jöhet a segítségére. Így akarja ezt elhitetni a rendőrség, s csudalatos találékonysággal és ötletességgel gondol ki megható meséket, de ha megakarjuk tudni a fantázia és ötletmentes valóságot, csak néhány törvényszéki tárgyalást kell meghallgatnunk, amikor a kapitányságról van szó. A zsebtolvajok, a betörők és egyéb apró gonosztevőket, de szocialista tüntetőket is, ha beviszik a kerületi kapitányságokra, az ottlévő rendőrök rettenetesen elverik. Ahányan vannak, nekiesnek, ütök-verik, rugják, tapossák s nemrég történt, hogy az egyik bekísért ember sirva mondta a bíróság előtt:

— Én a kapitányságon ötvenegy pofont kaptam két óra alatt... ötvenegy, megszámláltam...

Én nem is a bíróságtól félek a gonosztevők, nem is az egy-két esztendővel, amelyet fogházban, vagy börtönben kell tölteniük, hanem csupán attól az egy kapitánysági éjszakától, amely után átkísérik őket az ügyészségre. A rendőrök azonban nem tesznek különbséget gonosztevők és részeg emberek között: aki bekerül a kapitányságra, az nagyon megátokozza azt az egyetlen éjszakát. A főkapitány segíteni is akart a részegeken, mert nagyon sokszor megtörtént, hogy azok ott haláltak meg a kapitányságon, de — úgy látszik — semmi foganatja sincs a gondoskodásának, mert minduntalan „baleset” történik velük. Ez a szegény öreg hordár is, dühében többször nekiment a falnak s csak akkor hagyta abba ezt a mulatságot, amikor már a mentőket kellett hozzáhívni, hogy bekötözzék sebeit. A rendőrség tulságosan érdekeseket mesél, ha a részeg emberek „baleseteiről” van szó.

— Balassa E. festő és fényképészeti műterme Minorita-palota. Steinitzer Dezső üzlevetelő elvállal platin, gumminyomat, pigment képek készítését, továbbá aquarel olajfestmények a legszebb kivitelben.

— Szöknek a szerelmesek. Szabadkáról írják: A szenttamási bálak általában jól sikerülnek. Vidámság, jókedv van rogyásig. De siker dolgában aligha versenyezhetik egy bál is azzal, amely vasárnap zajlott le a Jankovitz-féle nagyvendéglő fő- és mellékhelyiségeiben. Mig másutt a bálak szerpentinnel, virágcsatával, szépségversennyel vannak összekötve, Szenttamáson leányszökötéssel pótolják a kóló egyhangu unalmasságát. Délután 4 órakor, amikor a bálterem sima parkettjein még javába ropták a kólót, — egyszerre csak kilép a sorból Manojlovics Emilia, szép fiatal szerb leány, Manojlovics Bóka esküdtnék a leánya és beleül a vendéglő előtti fiakkerbe. Néhány pillanat múlva Dungyverszky Dániel, aki nappal szabó, este tánc- és illemtanár, szintén a távozás hímes mezejére lép s a fentebb már érintett Manojlovics Emiliával, a közös fiakkerben Óbecse felé rohog. Még alig csillapodott le az izgalom, s még alig hangzott el a bámulat „áh” kiáltása, amelyet a jelenlevőkből a szerencsés uszkocsiztatás csalt ki, — már újabb szökési eset za-

varta meg a mulatozók vidám danáját. Nemeski Danica és Bajanszki Cvetkó (az előbbi nő, az utóbbi férfi) tűntek el a bálteremből. Rájuk parasztkocsi várt s röpitette őket Ujvidék felé. És oh a sors ironiája! A demokratizmus nagyobb diadalára, Manojlovics — Dungyverszky párt, mely fiakkeren szökött már elfogtak, mielőtt — hogy úgy mondjuk — a szökötés célját végigélvezték volna, s a fiatalokat elválasztották egymástól, míg ellenben a parasztkocsin szökő Danicát és Cvetkót még most is keresik.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Figyelem! A n. é. közönség figyelmét felhívjuk Poszt Antal törekvő cipésmester által gróf Leiningen-utcában nyitott cipészüzletre. 3037

— Orvosi hír. Székely Károly dr. aradi fogorvos, ki hosszabb időn keresztül külföldi tanulmányuton volt s a berlini nagy fogorvosi kongresszuson, valamint a pesti nemzetközi orvosi kongresszus fogorvosi szakosztályán is résztvett, sok szép és hasznos dolgok elsajátítása után a mai napon megérkezett, f. hó 6-kán a rendelést újból megkezdi. 8289

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

A kiváló bőr- és bőrtámasz gyógyferrás

SALVATOR

Vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csontbetegségnél, hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyvíz.

Kapható orvanyviskóüzletekben vagy a Széna-úton 5. Salvator-ferrás Vállalatnál Budapest, V. Rudasbányán.

TARKASÁGOK.

A pankotai cigányiskola.

— A Kakas Mártonból. —

Fáró hesz! hej dikhenc devia
Iskola lesz Pankotán,
Tanulnak benn majd a purdék
Délelőtt meg délután.
Hacsak meg nem történik, hogy
Egy szünetes napon át
Ellopják a dadék, osórák,
Azt az egész iskolát...

Ha kemény lesz a tanító,
Jobban mint hogy kellene,
S ha pálcát fog a kezébe, —
Tiltakoznak ellene.
És az ellenvéleményük
Igy adják be ez iránt:
Csókolom a kecsit-lábát,
Nem így verik a csigánt!...

(Az alkalmazott példaszó.) Egyik közeli falu lelkészével történt a következő eset:

A lelkész estefelé sétálni ment. Séta közben meglátta egy öreg hívőjét, aki szokása szerint most is részegen ballagott haza a kocsmából. A lelkész megszólítja:

— Már megint részeg kend? Hát nem tudja, hogy az ital a legnagyobb ellensége!?

Az öreg paraszt kedélyesen válaszol:

— Hiszen épen a tisztelendő ur mondja, hogy szeressük meg az ellenségeinket is...

(A bizonyíték.) Egy egyszerű kordélyos magyar ember pörét tárgyalták ma a bíróságon. Beperelték, mert nem fizette meg a szabót, amit a

Értesítés!

Az iskolaidény alkalmából ajánlom a t. szülők figyelmébe dusan felszerelt 3153

férfi- és gyermekruha-raktáromat,
a melyeket mai naptól mélyen leszállított áron árúsítok.

lovai részére vett. A bíró megkérdezte tőle, miért nem fizeti meg a tartozását?

→ Kérem, tekintetes bíró ur, — felelte, nem volt igazságos mértéke annak az embernek. Az ötven kilóba számított zsákban csak negyvenkét kiló zab volt. Igen, nagyon megkárosodtam.

— De akkor miért vette át a zabot, vagy miért nem mázsáltatta le?

— Lemázsáltuk kérem, voltak ott hatan is, akik látták, hogy csak negyvenkét kiló volt egy zsákban.

— Csak aztán jó volt e az a mázsa? szólt ismét a bíró. És tudja-e ezt bizonyítani? Van-e rá bizonyítéka?

— Hogyne volna kérem, el is hoztam magammal. Ott kinn van a kocsin.

— A kocsin. Micsoda?

— Hát a mázsa. Az volt írva az idézésen, hogy hozzam el a bizonyítékaimat is. Hát elhoztam.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A merénylő járásbíró felmentése. Debrecenből táviratozzák: A máte-szalkai büntény ismeretes szereplőjének, **Sovány Dezső** járásbírónak ügyében a debreceni tábla ma jóváhagyta a szatmári törvényszék felmentő ítéletét.

§ A máramarosi tanu. **Máramarosszigetről** táviratozzák: A másfél éve elhalt Pragman Sándor vagyonát jótékony célra hagyta. Egyik rokona Mendelovics Eszter öt hamis tanut fogadott, kik esküvel vallották, hogy Pragman a vagyont Mendelovics Eszterre hagyta. A bíróság Mendelovics Esztert 2 évi, a hamis tanukat pedig egyenként félévi fegyházra ítélte.

§ A felakasztott fiu. Szegedről írják: Érdekes ügyben hozott ítéletet csütörtökön délelőtt a szegedi királyi járásbíró. A lapok annak idején hosszasan tárgyalták **Piplinger József** szegedi magánhivatalnok afférját, amely közte és **Bartos Lipót** könyvkerekedő között játszódott le a múlt hónapban. A magánhivatalnok, aki Bartosnál lakott albérletben, egy este, amikor lakására ment, Bartos állítása szerint, sértő módon nyilatkozott házigazdájáról. S ugyan csak Bartos Lipót szerint, amikor ennek kis fiát meglátta, azt is sértő kifejezésekkel illette s a kis fiut kabátjánál fogva egy **kilincsre akasztotta**. Bartos másnap felelősségre vonta a sértésekért lakóját. Az összehozalkozás hevében arculcsapta **Piplingert**, aki ezért becsületsértés címén följelentette házigazdáját a kir. járásbírósnál. Csütörtökön délelőtt tartották meg ebben az ügyben a tárgyalást **Somlyódy István** járásbíró előtt. A tárgyaláson nem nyert beigazolást, hogy **Piplinger Bartost** becsületsértő kifejezésekkel illette, sem az, hogy a kis fiut kabátjánál fogva fölakasztotta volna. Minthogy az arcú és okozta sérülés gyógyulási ideje nem volt megállapítható, a járásbíró **Bartos Lipótot** csupán becsületsértésben mondotta ki bűnösnek és kétszáz korona pénz büntetésére ítélte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.**Budapesti áru- és értéktőzsde.**

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 4.

Amerika 1-el magasabb. Kínálat, vételkedv kielégítő, elkelt: 3 ez-r mm. változatlan áron.

Az áruk 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	7.13—7.14	7.13—7.14
Buza 1909. októ erre	13.48—13.49	13.50—13.51
Buza 1910. áprilisra	13.68—13.69	13.69—13.70
Rozs 1909. októberre	9.48—9.49	9.58—9.59
Zab 1909. októberre	7.28—7.29	7.24—7.25

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	...	...	633 75
Magyar hitelrészvény	...	...	767 25
Közuti vasút részvény	...	...	594.—

A Temesvári Lloyd-Társulat
terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Áruk 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. szeptember 4.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	...	13:00—13:10
76	...	13:10—13:20
77	...	13:20—13:30
78	...	13:30—13:40

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos uj	...	12:80—12:90
Rozs uj	...	8:70—8:75
Arpa uj	...	6:60—6:70
Zab uj	...	6:60—6:70
Tengeri régi	...	7:30—7:35

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 4. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillerip; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillerig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 140—42 fillerig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő sulyban 142—144 fillerig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 44—145 fillerig.

Sertéslétszám: szeptember hó 1. napján volt készlet 27,130 darab, szeptember 2. napján felhajtott 87 darab, szept. 2. napján kiszállított 45 darab, szeptember 3. napjára maradt készletben: 26,76 darab.
A hizott sertés ület irányzata vevők zillárd.

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 4. —

Fehér Kereszt szálloda. Böhm Hugó kereskedő Bécs. — Stannüczler Henrik utazó Bécs. — Hosi Adolf dr. ügyvéd Temesvár. — Braun Sámuel kereskedő Bécs. — Rosenberg I. Jenő ker. utazó Nagyvárad. — Salamon Zsigmond gyári hivatalnok Arad-Gáj. — Enprahl Károly utazó Bécs. — Lederer Márkusz joghallgató Nagyvárad. — Szabó Gábor tanár Budapest. — Max János ny. százados Budapest. — Kern Károly főerdész Keprune. — Molnár Jenő utazó Budapest. — Splitter Jakab utazó Bécs. — Molnár Simon utazó Budapest.

Központi szálloda. Weisz Károly kereskedő Budapest. — Hartenstein Jenő igazgató Budapest. — Platsy Miklós nagybirtokos Artard. — Petrovics Endréné földbirtokos neje Nagyvárad. — Ertsey Géza főszolgabíró Beél. — Stepankó Henrik titkár Budapest. — Ertsey Dezsőné magánzónó

Szives próba vásárlást kér

Braun Miksa,

férfi és gyermek ruha áruháza

Arad, Szabadság-tér, Gróf Nádasdy-palota.

Telefon: 577. szám.

Mezőkeresztes. — Boros Manó kereskedő Soborsin. — Landauer Sándor utazó Budapest. — Biró Géza hivatalnok Budapest. — Rösler Sámuel utazó Budapest. — Gerő Samu utazó Bécs. — Deák Lajos dr. orvos Olasztelek. — Baumgarten Ignác gazdász Budapest.

Vass szálloda. Roining S. technikus Grác. — Kovács Elek ker. utazó Budapest. — Furdian János tanító. — Román Ibiron utazó Versec. — Wágner Vilmos utazó Nagyszében. — Kaufman Jakab utazó Budapest. — Reichard Adolf utazó Budapest. — Stern Adolf utazó Belatinsz. — Radu Vince teologus. — Klein Jenő hivatalnok Világos. — Montani János „Tribuna” szerkesztője Arad.

Pannonia szálloda. Wettenberg Henrik borkereskedő Staniszlan. — Fejér Mihály dr. ügyvéd Gyergyószentmiklós. — Purgl Sándor utazó Dobosina. — Luszt Ferenc dr. orvos Simánd. — Böhm István téglagyáros Nagykikinda. — Józsa Sziniszie lelkész Rovina. — Józsa Romul papnövendék Ravina. — Petrisor György teologus Ocsisor. — Stefea Szabin teologus Ternova. — Jerbán István papnövendék Tisza. — Bulz Virgil hithallgató Steja. — Popa János papnövendék Tauc. — Weinberger Jakab kereskedő Gurba. — Nagy Lajos mérnök Szeged. — Nagy Ferenc lelkész N.-Varjas. — Ille János papképezdész Belényes. — Dimitrie Sándor papnövendék Arad. — Halász Béla dr. kir. törvényszéki bíró Kalocsa. — Teorán György papképezdész Madarász. — Nud Gábor tanítóképezdész Madarász.

Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kiünő hatásának bizonyult.

Orvosiilag ajánlva. — Aradi főlerakat **POLLÁK JÓZSEF** cégnél, József főherceg-ut 11. 5688

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. szeptember 5-én, vasárnap:

1. A bűn iróniája. Humoros. — 2. Jól nevelt gyermek Életkéi. — 3. Aki nem fizet vámot. Bohózat. — 4. Berlini uszoda Látványos ág — 5. Felsűt udvarlók. Humoros. — 6. Betörő katonák. Dráma. — 7. Narancstermelő Palesztinában. Természet után. — 8. A kis vadász. Dráma. — 9. Norvég faipar. Természet után.

Előadások délután 3 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a 10 és 12. sz. gyalogcsod szonkar játszik. — Cukrászda.

Szeptember 6., 7. és 8-án:

Bleriot repülése a La Manche csatornán keresztül.

Műsor: 1909. szeptember 6-án hétfőn:

1. Japán tragédia. Dráma. — 2. Gyermeknap Budapest Látványos. — 3. Barock Holmes kutyája. Humoros. — 4. Heringhalászat az Északi tengeren. Természet után. — 5. Virág rendezés. Életkép. — 6. Szeszélyes szép asszony. Humoros. — 7. Virginius. Dráma. — 8. Pál, a tolvajkirály. Humoros.

9. Bleriot átrepülése a La Manche csatornán.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Rendkívül olcsó árakban!! Szövetmaradékok elárúsítása

Teljes öltönyök ugy fiuk részére is a posztó gyári raktárban Arad, Szabadságtér 17

Telefon 475. sz.

Leichner és Fleischer, Arad és Pécs

NYILTTÉR.**Köszönetnyilvánítás.**

Mérhetetlen gyászunk alkalmából kifejezett részvétet hálással köszönjük.

Özv. Kohn Lajosné és fiai,
3344 Kertai Nándor és Ernő.

Nagy választék

Lemez és vas zománcozott

Főzőedények,
Háztartási cikkek,
Konyha felszerelések,
Szőlőművelési eszközök,
Mindennemű szerszámok,
Gép és ipari cikkek,

acél, nikkal és sárgaréz áruk

és mindennemű

Vas árukban

Kérjük szíves megbizásait, melyek
gondos kiszolgálásá-
ról és jutányos számlá-
tásáról biztosítjuk.

Kifünnő tisztelettel

1451

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

Üzleti berendezésünk és
árványok f. évi július hó elején
mérsékelt áron eladó.

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kap-
hatók legújabb és legizlésebb
üveg, porcellán és mosdó-
készletek. Nagy vá- függő és
asztali lámpákból.

Legjutányosabb forrás 2051

figurális dísz tárgyakból.
Legjobb minőségű china- és al-
paccá-ezüst dísz tárgyak, ugyszin-
tén elsőrendű evőeszközök.

Képkerekből

óriási választék, több mint 400
új izléses minta van állandóan
raktáron.

FISCHER MÓR, Andrassy-tér 20. szám
(Fischer Eliz-palota.)

Megyei és városi telefon szám 568.

Évszázadok óta ismert

MATTONI FELE
GISSHÜBLER
SÁVANYUVIZ

segítő gyógyító tényező
Karlbad, Marienbad,
Franzensbad stb.
kuráknál; mindig
tényleg bevált.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellené-
ben válaszolunk.

1909. szeptember hó 5.

Keresünk:

Aradi nagykereskedés részére könyvvezetőt,
aki egyben magyar-német levelező.

Vidékre: egy a fűszer, gyarmatár, festék
és esetleg rövidáru szakmában jártas utazót,
1 könyv és papír, 1 fűszer, rófos és rövid, 2
vas és fűszer, 2 vegyes, 1 kézmű és 1 első-
rendű divat és cipő szakmabeli magyar, román
és részben német, tót és szerb nyelvismerettel
bíró segédet és több tanoncot.

Alánlunk:

női kereskedelmi alkalmazottakat, kik az
Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tan-
folyamát sikerrel végezték, továbbá 4 fűszer,
4 vegyes, 1 kézmű 2 rófos és divat és 2 fű-
szer és rövidáru szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

titkár

321

igazgató

Naponta többször
frissen pörkölt kávé

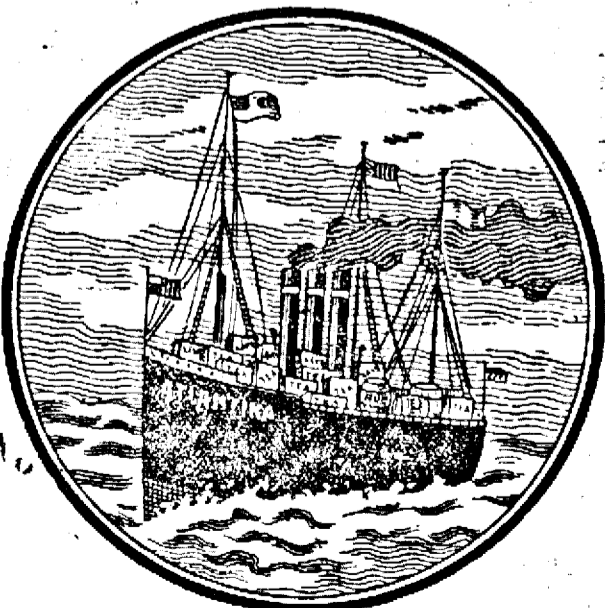
fűszer és illatszer **KÁROS**
SZAGÁTÓL mentesen

Csakis az

Atlantika

kávé és tea behozatalnál
kapható.

Villanyüzemű kávépörkölőnk mű-
ködésben látható a kirakatban.

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.
Városi és megyei telefon 609.

Kozmetikai
Gyógyintézet

BUDAPEST,

IV., Kossuth Lajos-u. 4., I. em.

— Alapított 1892. —

Az intézet az emberek szépségével foglal-
kodik. A beteges, hibás bőrt meggyógyítja.
Az elhanyagolt, elromlott bőrt helyreállítja.
A csúnyát megszépíti. A szépet koner-
válja, hogy mindig szép maradjon. Orrot,
fület, kezet, lábat, kebleket formássá teszünk.
Az arcvonásokat finomítjuk, fiatalítjuk.
A pusztuló haját megmentjük, a fölösleges
hajnövényt örökre kipusztítjuk. Minden el-
képesztető szépséghibát jótállás mellett
gyógyítunk. Honoráriumot csak sikeres
esetben fogadunk el. Az intézet föl van sze-
relve a komoly orvosi kozmetika és a mo-
derna szépségápolás minden hathatós eszköze-
vel. Nem csodaszereket dolgozunk, nem
minkelével kezelünk, hanem kipróbált gyógy-
szerekkel és tudományos eljárásokkal. A kik
az intézetet nem látogathatják, azoknak saját
szépségüzereinket ajánljuk. Hogy szereink ár-
talmatlanok, arról orvosaink garantálnak. Hogy
szereink biztos hatásúak, azt — aránylag cse-
kély reklám mellett — óriási forgalmunk bi-
zonyítja, mert a közönség egymás közt dicséri
és ajánlja azokat. Intézetünk főorvosának —
Jutassy József dr. bőrgyógyász, egészséggim-
názium tanár — idején szerint szépségüzereink-
ből az ismert szépségüzereknél megfelelőleg
ott is készletet állítottunk össze, ezek:

Bőrápoló-készlet. A díszes dobozban van egy dr.
Jutassy-féle Kozmetikus-szappan, egy dr. Jutassy-féle Kos-
metikus-kendőcs és egy dr.
Jutassy-féle Arcmasszírozó-készlet. Illusz-
trált használati utasítással. — Szolgál a kenyes,
érzékeny, száraz, pettyhűdt, ráncosodó, duva,
hámlo, ubabőrös, sömörös bőr ápolására és
szépségére. **Ára 5 korona.**

Bőrgyógyító-készlet. A díszes dobozban van
egy miteszer-nyomó kész-
let, egy dr. Jutassy-féle
gyógy-szappan, egy dr.
Jutassy-féle Arctaj és egy dr. Jutassy-féle
Bőrápoló-gyógy. — Ezen szerek a zsíros, fé-
nyes arc ápolására szolgálnak. Gyógyítják a
bőrt (zitszeset), a pattanásokat (vimerit),
a bőrlökéseket (pörus), a túlságos izzadást,
a vörös orrot, vörös kezet és fagyási foltokat.
Kimerítő használati utasítással **Ára 5 korona.**

Bőrtisztító-készlet. A dobozban van egy dr.
Jutassy-féle Arctaj és egy
dr. Jutassy-féle Szépség-
kendőcs. — Ezek a szerek gyön-
gédén koptatják a felső bőrt és vele minden
tisztátalanságot. Az egyenetlen bőr megsimul-
tódik, a kőrges bőr megpuhul. Sikeresen lehet
használni régi nagy bőrpörusok, pattanások
utónyomat, him helyét és sebét is simítására.
Lencsék és szemüvegek ellen, továbbá régi,
makacs májfoltok ellen. Alapos használati utasí-
tással **Ára 5 korona.** 5802

Bőrhámlasztó-készlet. A dobozban van egy
dr. Jutassy-féle Hámlas-
tató-víz és egy dr.
Jutassy-féle Hámlas-
tató-kendőcs. — Ezek a szerek erőlyesen és gyors-
an lehámlasztják a felső bőrt és vele minden
tisztátalanságot. Az egyenetlen bőr megsimul-
tódik, a kőrges bőr megpuhul. Sikeresen lehet
használni régi nagy bőrpörusok, pattanások
utónyomat, him helyét és sebét is simítására.
Lencsék és szemüvegek ellen, továbbá régi,
makacs májfoltok ellen. Alapos használati utasí-
tással **Ára 5 korona.** 5802

Hajgyógyító-készlet. A dobozban van egy dr.
Jutassy-féle Hajgyógy és
egy dr. Jutassy-féle Haj-
masszírozó készlet. A
fejbőr erősítésére, edzésére. — Ezen eljárás
megállítja a zsírosságtól, hajkorpától és ra-
gálytól származó hajhullást, megszünteti a
hajfórtást (hajmoly) a forszirozza a hajnövényt.
A haját nem szíti. — Használati utasítással
Ára 5 korona.

Egyszerre több készlet használható.

Minden készlethez mellékelve van dr.
Jutassy Szépségápolás című
könyve. A készletek vásárolhatók vagy
postán rendelhetők ezen a címen:

Kozmetikai
Gyógyintézet
elárusító osztály
Budapest, IV., Kossuth-
Lajos-uca 4. I. emelet.

ARAD LEGNAGYOBB

661

Legnagyobb különbség a kátrány- és a kátrány-szappan között

Andrássy-tér 16. és Weitzer J.-u.

Új és használt könyvek.

Vasuti szövetség szállítója.

Kérjük a jó izlésű közönséget, hogy a hirdetésünket utánzó czegeket a jól megérdemelt mellőzésben részesítse.

1868 óta forgalomban.
Berger-féle
gyógy-kátrány-szappan,
 mindenemű bőrkütegek
 mindenemű bőrkütegek
 Berger-féle kátrány-kénszappan.
 Berger-féle glicerín-kátrány-szappan
 Berger-féle borax-szappan

Raktár Aradon: G. Földes Kelemen, Halás Árpád és Rossnay Mátyás gyógyszerészeknél, Vottek és Weisz droguerijában és kapható hazai és összes gyógyszer-tárakban. 1553

Steckenpferd-⁷⁶⁷
Liliumtej-szappan
 Legfinomabb a bőrnek,
 valamint nyári pattanások ellen!
 Mindenütt kapható.

BŐRSZENY

okomára és hasonló bőrbajokra, nevezetesen ha nedvesedő helyeket vagy kérgesedést idéznek elő, nagyon hat a Zucker-féle szabadgyógy-szappan, amiből ezen bajoknál minden körülmények között az orvos tanácsát ki kell kérni. Azon sokszoros tapasztalatból, melyet az orvosok és betegek egész serege szerzett, megállapítható, hogy a Zucker-féle szabadgyógy-szappan a legtöbb esetben azonnal enyhíti a viszketésgéget, ha a vastag krémszerű hab — a használati utasítás szerint alkalmazva — a moskodás után egy ideig a megfelelő helyen marad. Ettől függ ugyanis, hogy a baj által elfajzott és elhaló bőrrészekék lehüljenek és ezzel az erős viszketésgéget okozó bőrringer enyhüljön, a bőrmegújulás előmozdítottassék és a Zucker-féle szabadgyógy-szappant hosszabb ideig használunk, rendszeresen hamarosan lehámlik a bőr legfelső rétege és egy új, egészséges, gyenge bőr keletkezik utána. Ezt célszerű egy kiválóan jó és enyhítő, de nem túlságosan zsírozó bőrkrémmel bőkrémmel leideig kenni, míg különleges kezelésre többé nincs szükség. Erre legalkalmasabb a Zucker-kréme.

Rendeléseknél figyeljünk a következő különbségekre:
 Zucker szab. 35%-os gyógy-szappanja a leghathatóbb és a legnagyobb. Egy darab ára 2.50 kor.
 Zucker szab. 15%-os gyógy-szappanjának hatása és mennyisége valamivel gyöngébb. Darabja 1 kor.
 Ehhez való a Zucker-kréme (nem zsírozó), valamennyi bőrkrem gyöngye. Egy tubus ára 2.50 kor., kis tubus 1.25 kor.
 Minden gyógyszer-tárban, drogeriában, illatszerek-kereskedésben stb. kapható. Figyeljünk azonban a kizárólag általunk használt eredeti csomagolásra és ne engedjük rábeszélésnek, hogy értéktelen szappanokat szöszölgessünk nekünk.
 A Zucker szabadgyógy-szappant és a Zucker-krémet nem pótolja semmi.
 Valódi kapható Aradon, Vottek és Weisz Droguerijában

A nyaraló és fürdőző közönség szives figyelmébe!
 A következő **ujdonságok** érkeztek **KERPEL IZSÓ**
 80,000 kötetes **kölcsönkönyvtárába:**

Dr. Korchmáros: Montecarlo és játéktérmei. Ady, Babits Dutka és Emőd: A holnap. Dante: Paradicsom. Blicher: Erősebb az életnél. Gömbösné: Az uriaszony, Heyermans: Remény. Ujvári Péter: Az új keresztény, X A francia forradalom. Szomaházy: A méltóságos asszony lovagjai. A százhusz éves asszony. Schaffer: A női betegségek okai és elkerülésük módjai. Conan: Rejtelmes történetek. Gardonyi: Mi erősebb a halálnál? Szomaházy I.: A gyergyóvári hadjárat. Szikra: A hét szilvafa árnyában, Crawford: Arethus, Prém J.: A képzőművészetek története, Tábori: Bünnös nők, Földes: Hivatalnok urak, Nagy Irma: A szerelem színháza, Farkas Imre: Tündő évek, Blasch J.: Május virága, Aszlányi D.: Életünk és nemünk, Maritimus: A nagy háború, Pemberton: Vezércsillag, K. J.: Lawn-Tennis.

Németben: Ganghoffer Rac: Scarpa. Schloemp: Die meschuggene Ente. Franzos: Der kleine Martin. Ebhardt: Die Rache der Heimat. Zobelitz: Zwei Küsse. Zahn: Indergand. Schlicht Mobil. Wasner: Vater. Tovote: Fräulein Grisebach. Zobelitz: Die Kronprinzenpassage. Wolzogen: Erlebtes, erlauschtes u. erlogenes. Boy Ed. Ida: Um ein Weib. Villingen: Zens. Rosengren: Der grosse Unbekante. Meriman: Schloss Osterno. Grabein: Das stille Leuchten. Zobelitz: Ein Schlagwort der Zeit. Wilbrandt: Familie Roland. Der Sanger. Franzos: Ungeschickte Leute. Sutcliff: Ein Opfer der Justiz. Wengeroff: Der andere Tag.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

A könyvek utak és tiszták!
Vidéki bérlők
 Is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek **A zenemű-kölcsöntárba**
 Is meglepő szép **ujdonságok** érkeztek!
 Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill, vagy füzetenkint 14 fill.

Valverde: Paraguay tánc, Jakobi: Jánoska. Kondor: Csipkerózsza ringó ága, Bodrogi: Károg a holló a jegenyén, Baka - Baitz: Herkulesfürdői emlék, Dr. Rózsa: Megjöttek a fecskék, Dóczy: Légy az enyém, Ormay: Dícsértessék, Szóhner: Huszonnégy szál fehér rózsza. Szirmai: Táncoz huszárok. Fráter: Templomban. Baumann: Tiz koplé. Hertzka. Anonymus, Villamos kalauz, A maifasarkon. Fall. Az elvált asszony. Curtis: Sorrentói emlék: Heidberg: Álom. Haller: Im Siegesflug. Sang u: Klang I—IV. Zerkovitz: Holdvilág-nóta.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.
KERPEL IZSÓ,
 991 könyv-, zenemű és papír kereskedése Aradon.
 Telefon 885. sz.

Iskola- könyvek

minden helybeli és vidéki tanintézet részére

használtan is

az előirt legújabb kiadásokban

(félárban)

kaphatók

KERPEL

IZSÓ

könyv- és papirkereskedésében
Aradon, Andrassy-tér 20.

(Fischer Eliz palota.)

Telefon 385. szám.

Használt tankönyvek még mindig nagy mennyiségben vannak.

Minden tankönyv
használhatóságá-
ért felelek. 931

**Az összes tanszerek,
u. m. fuzetek, rajz-
tömbök, vonalzó, kör-
zők, festékek, stb. el-
sőrendű minőségben,
hazai készítmények-
ben és nagy választék-
ban vannak raktáron.**

Az izr. ünnepekre való makzók
és imakönyvek ^{nagy} választéka.

Uj és használt
tankönyvek

legnagyobb készlete.

Kiváló tisztelettel **Kerpel Izsó**

A „Vasutas Szövetség Aradi
Kerületének” szállítója.

Ezúton is értesítém b. megrendelőimet, hogy

női divattermemet

Andrassy tér 8. szám alól, Deák Ferenc-u. 33 34. sz. I. em. alá

helyeztem át.

Mütermemben továbbra is elsőrendű munkaerőket alkalmazok. Kivánatra bármilyen munkát 24 óra alatt szállítok s megrendelőimet pontosan kiszolgálom. — Midőn mindent becses tudomására adom becses megrendelőimnek, továbbra is pártfogásukat kéri 8271

kiváló tisztelettel

Schwarz Nándorné,
női szabó.

— Tanulóleányok felvételnek. —

Bor

130 hektoliter, saját termésű, aradhegyaljai kitűnő minőségű, fehér, ó és uj, hektoliterenként 30 koronáért

eladó.

Nikolin Konstantin,

Kovaszincz. 3315

Használt, teljesen jó karban levő, 600—tól 3600 literig űrtartalommal bíró

hordók

megfelelő áron eladó
BAIERSDORF HENRIK
cégnél **SZÁSZSEBESÉN**
(Erdély.) 5761

Alapított 1850.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez mindenestre a zongora is tartozik, mely dus raktárban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 300 koronától felfelé állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlés
havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szaképzett segédem által végeztetem. 460

Nyilvános kölcsönkönyvtárban, melyben magyar, német és francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron. Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferencz-utca 28 sz.

Telefon szám 35.

Feltűnő olcsóságok!

3103

Dacára a folytonos áruk emelkedéseinek, alkalmas nyújtok a t. nagyérdemű közönségnek az alant elősorolt árukat **feltűnő, mesés olcsó árakban** nyújtani:

Férfi és női szövetek,

Angol Zefirek,

Kanavász,

Vásznak,

Chiffonok,

Asztalneműek,

Törülközők,

Legújabb Atlasz barchettok,

Ágygarnitúrák,

Zsebkendők,

Zsinór és Piquet-barchettok,

Valódi Rumburgi vásznak,

stb., stb. szakmába vágó cikkek, mig ezen készlet tart.

MAUTNER R.

„OLCSÓ ÁRUHÁZA” Hunyady-utca.

Üzleti órák: reggel 7-től 12-ig és délután 2-től 7-ig.

Hengerelt rud vas és vastartók.

Legjobb szerkezetű borsajtók és szállózuzók.

Állandó nagy választék legjobb rendszerű

8297

FOLYTONÉGÓ és MEIDINGI rendszerű KÖPENYKÁLYHÁKBAN, továbbá KÁLYHA-FELSZERELÉSI-KELLÉKEK, francia ASZTALKONYHÁK és TAKARÉKTÜZHELYEK-BEN, egyszerű és díszesebb kivitelben. — Előnyös árak pontos kiszolgálással

Andrényi Károly és Fiai cégnél.

PF AFF
varrógépek
háztartási és ipari célokra.

Teljesen zajtalan járás. Kedvező fizetési feltételek.

Minden egyes varrógépért a legmesszebb menő jótállás. Számítalan elismerés helybeli iparosoktól a gép jóságára.

Egyedüli képviselő
Hammer Vilmos
műszerész 2997
Arad, Szabadság-tér 7. sz.
Telefon szám 96.

Tánciskola megnyitás!

Van szerencsénk a városi közönség szíves tudomására hozni, hogy folyó hó 14-én (kedd) este 8 órakor a városliget termében

táncoktatásunkat

megkezdjük.

Beiratkozni lehet naponta Boros Béni-tér 2. számú lakásunkon (Bányász vendéglőben.) Tanórák alatt is. Tandíj az egész kurzusra 12 kor., haladók részére 6 korona. Tanórák kedd, csütörtök, szombat és vasárnap estén tartatják.

Szíves pártfogást kér

Egető János és Fábán János,
okl. táncitanítók. 3338

Herling Mihály

Arad, Kossuth-u. 66. (Czeraóczy-melletl.)

üveg, porcellán és kék-kereskedése. 3331

Elvállal mindenféle üvegezési munkákat legjutányosabb árban úgy vidéken is.

Mérlegképes

könyvelő

perfect magyar német levelező kerestetik helybeli nagy kereskedésben.

Fűszer vagy liszt szakmabeli előnyben részesül. 3337

Cím a kiadóban.

Diamant Jenő

épület- és díszmű-bádogos.

Műhelye és

kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári fluska-lával szemben.)

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli

motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Angol, francia, német nyelv,

ének és zongorából

alapos oktatás kezdők és haladóknak házban és házon kívül

Szabadság-tér 13.

I. em., ajtó 14. sz.

3327

Tűzifa eladás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség heces tudomására hozni, miszerint magánemű és osztályu saját erdő és földbirtokomról termelt.

tűzifát

szállítok Berzovai (Aradmegye) faraktárámból (waggon) vasúti kocsirakományban.

Ezenkívül ajánlom legjobb minőségű száraz, **ölbe rakott tűzifát Arad-óvár-tér 10. szám,** a várhid előtti volt vámháznál lévő faraktárámban.

Házhoz szállítok 50 kilogrammon felüli mennyiségű felvágott és aprított tűzifát, egy métermázsá ára K. 1.60-tól K. 2-ig.

Ugyanitt kapható jó minőségű téglá is.

Árak megtudhatók és megrendelhető:

Novák Péter vaszojai földbirtokos tulajdonosnál Arad, Weitzer János-utca 19. Telefon 670. szám. (Októbertől saját házában Te'eky utca 4. szám, görög keleti püspöki palotával szemben.)

Vagy Arad, Óvár-tér 10. számú raktárában, telefon 579 szám (várba vezető Maros-híd előtt, volt vámház épületben.)

Novák Péter,
fakereskedő. 3084

Boros Béni-tér 20, számú két bérházamban a lakások kiadattak.

Üzlethelyiségek

f. évi november 1-re még kaphatók.

Bővebb felvilágosítást nyújt 3317

Laendler Aladár
aradi gőzfűrészt és fakereskedő irodája.

Apró hirdetések.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrők, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstműveket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Kelybeli bornagykereskedő

cégnél 9 év óta alkalmazásban álló és az összes irodai teendőkhöz valamint az üzletszerzésben is jártas tisztviselő, állást keres. Szíves ajánlatok „Jó munkaerő” alatt a kiadóba kéretnek. 3298

Egy jó üzlethelyiség

országuton, konkurens nélkül, pincével ellátva, ez év október 1-jétől kiadó. Arad, Kurticsi-ut 21. Értekezni ugyanott. 3303

Ház eladás!

Margit-utca 8., Lehel-utca 14. Ujmikalaka 444., Ujmikalaka 448. új házak előnyös feltételek mellett olcsó ár mellett eladó. Bővebbet Klein József, Radnai-ut 10. 3324

Villany szerelő

erős és gyenge áram szerelésben önállóan dolgozó és egy műhelymunkás, ki a varrógép és kerékpár javításban teljesen jártas alkalmazást nyer. Koch Dánielnél Aradon. 3321

Fiatal leány

szerény feltételek mellett gyermekek mellé állást keres. Bővebbet Andrassy-tér 21. sz. II. em. balra. 3322

Varró leányok és inasok

fizetés mellett azonnal felvételnek Lengyel butorgyárában Aradon. 3323

Szakember

ki-irodista, és fűrészgépjármű, esetleg fakereskedésbe ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 3325

Egy jó karban levő

mészárszék berendezést, azonnal vagy december 1-ére átvénnék. Az ajánlatokat kérem Bauer Izsó mészáros címére Csímpa u. p. Lonya telep Hunyadm. intézni. 3343

Régi zongorát

veszek ár megjelöléssel, a levél „Kántor” címmel Elek (Aradm.) küldendő. 3341

Magyarádi bor

100 hektoliter hordonként is eladó. Kocszmárosok kedvezményben részesülnek, legalább 7 hektoliter vételnél. Megtekinthető Karolina-utca 5a. Hady Antalnál. 3345

Kovaszinon eladó

egy 8. kat. hold teljesen beültetett szőlő. Bővebbet Arad, Révai-utca 2. szám alatt, a tulajdonosnál. 2982

Elemi iskolai tanító

magántanulókat elfogad valamint privát órákat is ad. Ugyanaz zongora órákat is vállal. Cím a kiadóhivatalban. 8347

Szent László-utca

6. sz. ház eladó. Értekezhetni ugyanott. 3340

Boros Béni-tér 7. sz. a.

erkélyes emeleti lakás, mely 6 szoba és melléképületekből áll. November 1-ére kiadó. 3259

Szép új pedálos

szalon cimbalom családi okból azonnal eladó. Demeter-u. 35. sz. 3339

Szerény igényű nevelőnőt

keresek tanító nőt oklevéllel 40 korona fizetéssel azonnalra 4 gyermekem mellé, kik közül két leányka első polgárra, egy a második elemire oktatandó. Németül tudók előnyben. Bogdán Adorjáné, Paulis. 3261

Angol vagy német beszédet

vagy német keresek. levelezést tanít tökélyig postán, személyes érintkezés nélkül havi 8 koronáért Órfi nyelviskolája Aradon. 2611

Szőlő-csomagoló papír,

kosár függőcevek jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltenek. 2922

Olcsó, száraz tűzifa

űrméterenként az erdőben 4 kor. űrméterenként, házhoz szállítva 5.50, csak szeptember végéig kapható Cukor Lászlónál, telefon 485. 3211

Oktatás.

Német, francia, angol és olasz nyelveket oktat és fordításokat, ugymint levelezéseket ezen nyelvekből elvállal: Özv. Ascher Betta okl. tanító nő, Aulich Lajos-utca 15-ik szám. 3204

Szőlő eladás

Paulison 14 hold uri lakkal, több rendbeli pince berendezve, prészház minden hozzátartozóval, stb. szabad kézből eladó. Felvilágosítás Mladin Jánosnál, Paulison. 3100

Intelligens urinő

elfogad iskolás leánykák teljes ellátására: gyöngéd, családias elbánás, kényelmes otthon. Cím a kiadóban. 3101

Divánok, Ottomanok

I. és II. rétl matracok, levarrott szalmazsákok legolcsóbb bevásárlási forrása Reiner J. Gyula kárpitos és díszítőnél Lázár Vilmos-utca 1-2 3168

Tiszta hangú hegedű

minden elfogadható áron eladó. Választó-utca 17. Mitner ház 3346

Izraelita ünnepi Imakönyvek,

Makzók

olcsó és díszes kiállításban kaphatók Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Andrassy-tér 16., — Weitzer János-utca. Telefon 517. Újévi kártyák nagy választékban. 173

Francia hölgy

oktatást ad kezdőknek és haladóknak. Címe megtudható Meier Józsefnél, Batthyányi-utca 31. sz. 3284

Teljes ellátásra

elfogadok nagyobb iskolás leánykát, esetleg zongora órát is adhatok. Flórián-u. 4. sz. emelet. 3283

Középiskolai

és polgári magán és rendes tanulókat jutányos díjazás mellett elvállal tanítani vizsgázott középiskolai tanár. Cím a kiadóban. 3266

Zongoratanító

órákat ad kitűnő módszer szerint kezdőknek és haladóknak. Lövész-utca 3. a. 3307

Korcsmáros százalékra

400 korona óvadékkal kerestetik Kovaszinra. Aki hasonló minőségben alkalmazva volt, előnyben részesül. Bővebbet: Deutsch sórraktár, Forray-utca. 3304

Eladó magános ház

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Thököly Imre utca 45. 3302

Jódiak gyakornok,

aki a magyar és német írást és nyelvet teljesen bírja, egy helybeli nagykereskedésben alkalmazást nyerhet. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3290

Intelligens

idősebb sziléziai német gyermekkertész nőt, tiszta német kiejtéssel, kitűnő bizonyítványokkal jobb háznál állást keres. Ajánlatokat R. R. jellegével a kiadóhivatal továbbít. 3288

A polgári iskolához közel

2-3 leányka ellátást nyerhet egy tanító nőtől, ki a tanulásban is segíti a növendékeket. Cím a kiadóban. 3305

A polgári iskola mellett

2 fiu ellátást nyerhet. A tanulás ellenőrizve. Cím a kiadóban. 3306

Arad legnagyobb

iskolakönyv raktára Krausz Paulin Arad, Atzél Péter-utca, I. Színház-épületben. 3241

Kredenc,

siffon, ebédlőasztal, íróasztal, diván, fotelek, nagy, új „Gramophon” lemezekkel, „Polyphon zenedoboz”, acéllemezekkel, képek, villanylámpák, házi csengőtű felszereléssel, porcelánedények, Mayer Lexicon és egyéb német könyvek helyszűke miatt sürgősen eladó. Kasza-utca 11. értekezhetni 1/2, 1-től 2-ig. 3348

Diplomás

éltesebb hölgy óhajtana francia és német órákat adni. Cím: Gróf Apponyi-ut (volt Nagykörut) 1. sz. földszint, mademoiselle Deval. 3310

Nyug. gyárigazgató

pénztárnoki vagy más bizalmi foglalkozást keres. Cím, szívességből, Maresch Gyula urnál. 3309

Csanádmegyei

nagy magyar községben jó orgalmu rőfös rövidáru üzlet 6000 korona készpénzzel azonnal átvehető. Cím a kiadóhivatalban. 3311

Magántanulókat

elemi vagy polgári osztályokra sikeresen előkészít gyakorlott tanító nőt, szerény fizetéssel. (Vidékit ellátásra is elfogad.) Cím a kiadóban. 3316

Kiadó

Egy üzlethelyiség Kossuth-utca 3. sz. alatt. 3260

Hintó eladó.

Egy alig használt új, egy üléses női hajtó kocsit egy lóra jutányosan eladó. Megtekinthető: Ries és Társa, Szabadság-tér 5 6. 3081

Újdonságok kölcsönözésrel

Szomaházi: Mindennapi problémák, Bródy: A villamos, Andornakiné, Leginor: Gyöngye emberek, Pásztor: Tengeren, tengeren túl, Császár: A színjátszás művészete. Dante: A paradicsom, Ady, Dutka stb. Holnap. Gömbösné: Az uriaszony. Blicher Clausen: Erősebb az életnél kölcsönözésre kaphatók Kerpel Izsó kölcsönkönyvtárában Aradon. 262

Új női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni újonnan megnyit

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legzölcsösebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik

Katona László,
női és férfi szabó, Szabadság-tér 1. szám alatt. 2028

Iskolai beiratási hirdetés!

Iskolai beiratási idényre.

Fischer nagyáruházának

Arad, Szabadság-tér 12.

Szenzációs olcsó árjegyzék!

Külön osztály gyermekek részére!

Gyermek nyakkendők!

Gyermek mosó nyakkendők csokor	10 kr.
Gyermek " " regatta	15 "
Gyermek tiszta selyem csokor	25 "
Gyermek " " regatta	25 "
Gyermek " " plastron	29 "

Gyermek ingek!

Gyermek ingek vasalt fehér	95 kr.
Gyermek ingek jó minőségű sifonból	1-05 "
Gyermek ingek puha mellű sifonból	1-25 "
Gyermek ingek egész finom madipulánból	1-45 "
Gyermek gallérok és manzsetták jó minőségben	

Gyermek kalapok!

Gyermek őszi kalap lodenből	75 kr.
Gyermek " " fekete és színes	98 "
Gyermek " " finomabb min.	1-25 "
Gyermek " " elegáns kivitelben	1-35 "
Gyermek " " sikkos forma selyem béléssel	1-50 "

Gyermek sapkák!

Gyermek sport sapka kockás szövetből	85 kr.
Gyermek sapka kék szövetből	50 "
Gyermek deák sapka finom chevrotból	65 "
Gyermek matróz sapka kék és piros szövetből	75 "
Gyermek matróz sapka kék és piros selyemből	1-15 "

Gyermek eső ernyők!

Gyermek eső ernyő croiseből	95 kr.
Gyermek eső ernyő clottból	1-15 "
Gyermek eső ernyő finom canelából	1-45 "
Gyermek eső ernyő sergeből	1-60 "
Gyermek eső ernyő jó minőségű selyemből	1-75 "

Gyermek zsebkendők!

Gyermek zsebkendők képekkel	05 kr.
Gyermek zsebkendők sifonból fehér	08 "
Gyermek zsebkendők vászonból	11 "
Gyermek zsebkendők jobb minőségű vászonból	14 "
Gyermek zsebkendők fin. szín. batiszt	15 "

Gyermek iskola táskák!

Gyermek iskola táskák viaszos vászonból	85 kr.
Gyermek iskola táskák színes képekkel	45 "
Gyermek isk. táskák vízm. vászonból	50 "
Gyermek isk. táskák jó minőségű tartós	60 "
Gyermek iskola táskák bőrből	75-1-50 "

Gyermek patent harisnyák fegyhazi munkái!

Gyermek pat. harisnyák, árak nagyság szerint.	
Gyermek patent harisnyák jó min.	15-27 kr.
Gyerm. pat. harisny. diamant fekete	19-39 "
Gyerm. pat. harisny. dupla sarokkal	27-45 "
Gyerm. pat. harisny. legjobb min.	32-57 "

Különböző tárgyak gyermekek részére!

Gyermek nadrág tartók gumiból	19-35-ig.
Gyermek zsebkés fehér és barna csonttal	20-30-ig.
Gyermek fogkefék	10-25-ig.
Gyermek pénz erszény bőrből	10-50-ig.
Gyermek patent zseb tintatartók	25-50-ig.

Férfi divat osztály! Olcsó árjegyzék!

Férfi fehérnemű!

Férfi ing színes puha mellű	1-15 kr.
Férfi ing sifonból piquet mellű	1-85 "
Férfi ing angol zephirből színes	1-45 "
Férfi ing egész finom fehér damaszt mellű	1-65 "
Férfi ing egyedüli különlegességem drapp csikos	1-75 "

Férfi kalap ujdonságok!

Férfi kalap jó minőségben	1-25 kr.
Férfi kalap megbízható jó minőségben	1-50 "
Férfi kalap színes és fekete legújabb forma	1-75 "
Férfi kalap elegáns, finom gyapjuból	2-00 "
Férfi kalap legfinomabb nyulszőrből	2-50 "

Férfi esőernyők!

Férfi esőernyő croiseből	1-15 kr.
Férfi esőernyő jó minőségű clottból	1-85 "
Férfi esőernyő tartós canelából	1-50 "
Férfi esőernyő glória selyemből	1-75 "
Férfi esőernyő finom selyemből	1-95 "

Férfi nyakkendők óriási választékban!

Férfi batiszt csokor szép mintákban	11 kr.
Férfi batiszt regatta szép mintákban	19 "
Férfi selyem csokor gyönyörű szép mintákban	25 "
Férfi selyem regatta gyönyörű szép mintákban	35 "
Férfi nyakkendők tiszta selyemből ujd.	50 "

Különböző férfi divatcikkék!

Nagyválasztéku zsebkendők dr.	19-25 kr.
Jó minőségű nadrágtartók drb.	35-50 "
Jó minőségű harisnyakötők drb.	39-50 "
Nagy választék divatos kézzelgombosban	25-50 "
Jó minőségű köpör lábravaló alkalmi vétel	95 "

Férfi harisnyák!

Férfi harisnya maccoi nyerszín párja	19 kr.
Férfi harisnya színes és fekete párja	25 "
Férfi harisnya divatos csikos párja	29 "
Férfi harisnya különlegesség legújabb minták párja	35 "
Férfi harisnya tiszta cérnából párja	45 "

Női divat osztály!

Női fehérnemű!

Női ing sifonból himzéssel díszítve	85 kr.
Női ing madipulán gyönyörű himzés betéttel	1-15 "
Női ing finom vászonból kézi himz.	1-50 "
Női ing finom franc. batisztból szín.	1-75 "
Női ing rumburgi vászonból kelen-gyének	2-00 "

Különböző női divatcikkék!

Női selyem esernyő alkalmi vétel	1-75 kr.
Női selyem övek, fekete és színes	50-95 "
Női selyem gumi övek, fekete és színes	25-35 "
Női kiegészítők, bőrből legújabb	45-90 "
Női selyem nyakkendők és divatos gallérok	

Női harisnyák!

Női harisny. kötött szín. és fekete párja	35 kr.
Női harisnyák színes csikos legújabb divat párja	39 "
Női harisny. mintázott tiszta cérnából párja	50 "
Női harisny. flour fek. alkalmi vét. párja	65 "
Női harisny. flour áttört egész fin.	95 "

Elsőrendű helybeli készítményű CIPŐKBEN óriási választék.